

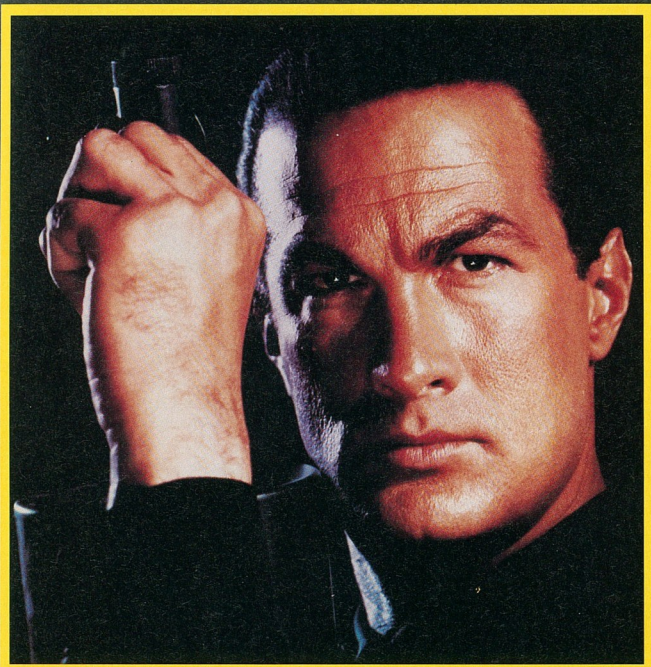

1991.
VII. évf. 11. (52.) szám
Ára: 65 Ft

video

magazin

GOLDIE HAWN:
A komédiák királynője

Stallone,
aki kibújt
Rambo bőréből

**Egy producernő
fantasztikuma**

TESZT:

HITACHI VT-F 785, ITT-NOKIA VR-3781

GRUNDIG KONTEX

GRUNDIG a csúcson!

RAVILL
Kereskedelmi Vállalat

1091 Budapest IX., Üllői út. 51.

Telefon: 134-2550/217, 247 m.

Telefax: 133-1180. Telex: 22-4329

Remélem, megbocsátja a szerkesztőnek, hogy egy kissé megbolygatta e lap szerkesztését. A megszokott oldalakon továbbra is a megszokott – és bízom benne, kedvelt – videósmereteket, filmes-videós portrékat, teszteredményeket, elemző írásokkal találhatja, egyetlen kivétellel. A trükk birodalma sorozat ezúttal a hátsó oldalakon kapott helyet, hogy színes felvételeken is illusztrálni tudjuk szakértőnk hasznos elemzését és tanácsait arról, milyen kiegészítő felhasználásokkal és miként használhatjuk legideálisabban kamkorderünket.

Így videózunk mi! – ismerhettük meg a múlt hónapban az izgalmas közvélemény-kutatási adatokat arról, melyek is Magyarországon a legjellemzőbb videózási szokások. Ez alkalommal azokról a kutatási eredményekről olvashatunk, amelyek át elemzik, milyen típusú, műfajú műsorokat szeretünk legjobban nézni kazettáinkon.

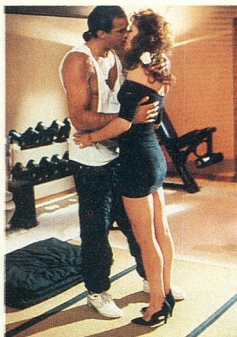
Goldie Hawn, Steven Seagal és Sylvester Stallone minden bizonnyal főszereplői a moziban és otthon nézett kedvenc filmjeinek. Szárportréjuk mellett azonban arról is kötelességünk írni, milyen feltételek mellett és milyen közérzettel tevékenykedik napjainkban a hazai videós szakma: a kiadók, a forgalmazók, a tévások, akiknek célja a videóbarátok tisztességes kiszolgálása – bevallottan a tisztes megélhetés reményében. Képviseljük nemrégiben Pécsen vitatták meg gondoljait. Ezek megismerése azért is lehet érdekes számunkra, mert azok igencsak kihatnak a honi videóéletre.

Falus Tamás

Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti vezető: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség és levélcíme:
1027 Budapest, Csalogány u. 9-11
Tel/Fax: 201-1925, Telex: 22-5138
Kiadja a DANUBE Rt.
Felelős kiadó:
Belán Gábor elnök-vezérigazgató
Szédes: ARGOS Kft.
Szinbontás: REPRO RÓZSA KFT.
Nyomás: Révai-Óbuda Nyomda Kft.
Fv.: Bánáti László ügyvezető igazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a Kiadónál,
bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál,
a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII., Lehel u. 10/A, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 sz. pénzforgalmi jelzőszámra HU ISSN 0237-5141

Végző megtorlás ● Testi kapcsolatok ● Gördeszkás Love Story ●
Fél lábbal a paradicsomban 4
Warlock ● Roningai ● Cápavadász ● Az Okavango delta
állatvilága 5
Az utolsó harcos ● Elsőrendű célpont ● A gonosz lovagok ●
A bosszú útja 6
Az amulett ● K-9000 ● Autós akadémia 7
Őszi akció a Helikon Videónál 8

Reflektorfényben a producer:
Gale Anne Hurd 9

A komédiák királynője:
Goldie Hawn 13

Amerika legmenőbb új akciósztárja:
Steven Seagal 16

Testzt: Koncert két videóra 18
II. Országos Videó Szakmai Találkozó és Vásár 22
Vonzások és választások 26
Az inkák földjén I-II. 29
Sikerlista 30
Egyvégtére két vég 32

A férfi, akit RAMBÓ-nak hívtak . 34

Hírözön 37
A trükk birodalma IV.: trükkszűrők, előtétek 39
A kincs ● JÖN: King's Ransom, Stagecoach 43
Topline ● Run Run Joe ● Ima egy haldoklóért ●
Robocop ● Dimorides 44
A peches Sally és a szappanoperák 46

Végső megtorlás

(Final Reprisal)

Vietnam – tegnap: Egy gondosan kiválogatott amerikai kommandóosztagot kelepőcébe csalnak a vietnamiak. Az ellenséges katonák bekerítik és sarokba szorítják az amerikaiakat, akik közül három barát – David, Charlie és Dong – elragadja a vietnami parancsnok kislányát, hogy szökése közben őt használja pajzsaként. Az ellenséges zónából kikerülve a gyermek megpróbál elszökni, de megbottik és elesik. A katonák hidegvérrel megölik őt.

Bangkok – ma: A három barát szokásos találkozóját tartja, és velük van David felesége és gyermeke is. A tengerparti pikniket azonban meghiúsítja egy támadó, aki súlyosan megsebesíti Davidet, és megöli a családját, majd elrabolja Charlie-t és Vietnamba csempészik. Barátai bevetik magukat a dzsungelbe, hogy kiszabadítsák őt. Azonban Charlie-t már kinezza a megölt gyermek apja, Van Phu tábornok...

Szines, szinkronizált amerikai akciófilm
Főszereplők: Gary Daniels, James Gaines, David Light
Rendezte: Tedd Hemingway
93 perc

DB. MEDIA

Testi kapcsolatok

(Carnal Knowledge)

Susan és Sandy egy kollégiumi bulin ismerkednek meg egymással. Sandy legjobb barátja, Jonathan nagy nőfalo, ő látja el jó tanácsokkal Sandyt, miként közeledjen Susanhoz. Hamarosan azonban nem csupán tanácsokat osztogat, hanem randevút is kér Susantól, akinek imponál Jonathan közeledése. Sandy mit sem sejt a dologról...

Szines, szinkronizált amerikai szatíra
Főszereplők: Jack Nicholson, Candice Bergen, Art Garfunkel
Rendezte: Mike Nichols
97 perc

PYRINE FILM

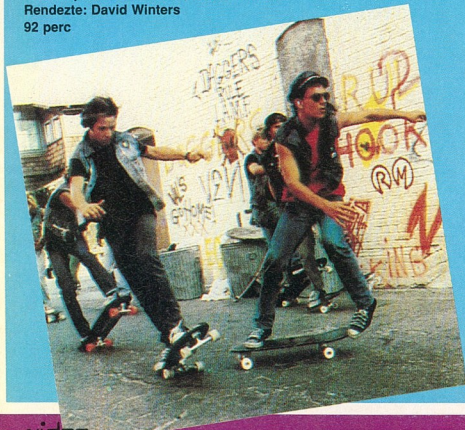
Gördeszkás Love Story

(Thrashin)

Corey Webster, egy fiatal gördeszkesz San Fernando faluban készül egy rendkívül veszélyes versenyre, ameli Vértürdöknek is neveznek. Miután megismerkedik a helyi gördeszkesz bandával, együtt szemrevételezik a rivális banda életveszélyes bemutatóját. Corey itt pillant meg egy szép szőke lányt, akivel egymásba szeretnek. A lány azonban nem más, mint a rivális banda vad vezérének húga...

Szines, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Josh Brolin, Robert Rusler
Rendezte: David Winters
92 perc

DEXIN

Fél lábbal a paradicsomban

(Speaking of the Devil)

BULL WEBSTER taxisofer munkahelyi gondokkal küzd, s ezt akarja kihasználni a konkurens vállalat. Miközben BULL anyagi helyzete egyre gyengül, nem is sejtji, hogy egy olyan lottószelvény bujlik meg a zsebében, amivel vagyont nyerhet. Ettől kezdve hősnök jövője izgatni kezdi a „különleges” hatalmi érdekeket: a Paradicsomból egy Angyal, a Pokolból az Ördög érkezik a Földre, hogy BULL-t a Jóra ösztönözze, illetve a Bűnre csábítsa. Úgy tűnik, ez utóbbi könnyebb lesz: az Ördög személyes képviselője ugyanis egy gyönyörű lány vörös ruhában. A jövővények földi dolgai mulattató jelenetek egész sorát eredményezik.

Szines, szinkronizált olasz filmvígjáték
Főszereplők: Bud Spencer, Carol Alt, Thierry Lhermitte
Rendezte: E. B. Clucher
98 perc

INTRA FILM

Warlock

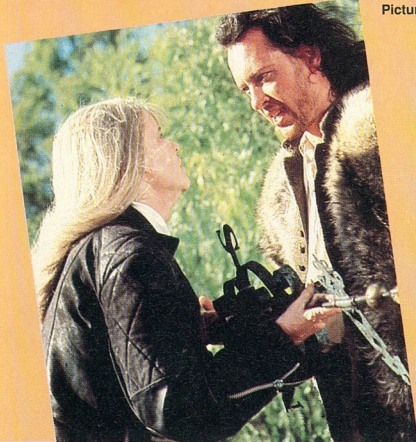
Boston, 1691. Baljóslatú katasztrófa vár Warlockra, aki maga a gonoszság megtestesítője. Giles Redferne bukkan a nyomára, s az Ördöggel való cimborálás miatt itéllik el. Am az Ördög nem hagyja cserben tanítványát. Warlock téren és időn át Los Angelesbe, háromszáz évvel későbbre kerül, s megkezdődnek huszadik századi rémtettei...

Színes, szinkronizált amerikai film

Főszereplők: Julian Sands, Lori Singer, Richard E. Grant

Rendezte: Steve Miner

New World
Pictures

Roningai

(Szamurájbecsület)

A mai Tokió helyén állott ősi Edo város határán áll egy olcsó kocsmá, melyet gyakran látogatnak prostituáltak, munka nélküli szamurájok, akiket roninoknak hívnak. A prostituáltak ismeretlenek egymás után ölik meg, s végeznek a kocsmá tulajdosával, aki tudja, kik a gyilkosok. A tulaj temetésén megjelenik egy csapat szamuráj, akik a sógun emberei, és meglepő bejelentést tesznek...

Színes, szinkronizált japán film, 1989

Főszereplők: Yoshio Harada, Kanako Higuchi, Renji Ishibashi

Rendezte: Kazuo Kuroki

SHOCHIKU CO.

Cápvadász

(Shark)

A fegyvercsempész Caine megszökik a rendőrségről Szudán partjainál. Egy vízmentő szolgálatról hall, melynek tagjai új társakat keresnek. Caine csatlakozik Annához és Mallare-hez. Hamarosan rájön, hogy egyetlen céljuk egy elsüllyedt hajóroncsot felkutatni, mely aranyat rejt magában. A hajót meg is találják, az aranyat elkezdik felhozni a felszínre, s mikor már tekintélyes mennyiséget sikerül megmenteni, Mallare-t felfalja egy cápa...

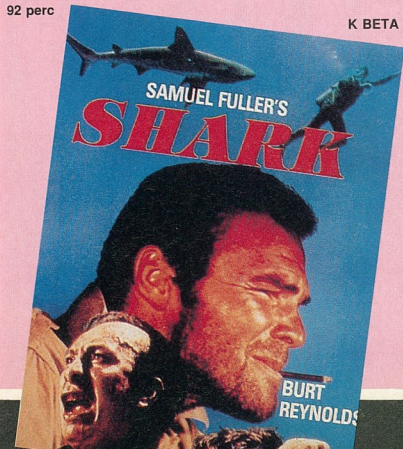
Színes, szinkronizált amerikai film

Főszereplők: Burt Reynolds, Barry Sullivan, Silvia Pinal

Rendezte: Samuel Fuller

92 perc

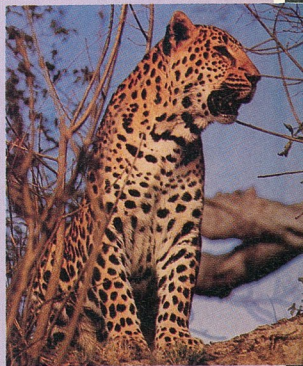
K BETA FILM

Az Okavango-delta állatvilága

Homoki Nagy Istvánhoz hasonlóan Eduard Zingg filmrendező is saját maga fedezte fel a természet különleges világát. A producer-rendező-termesztudató filmjeiben Afrika csodálatos élővilágát tárja a néző elé. E videója sorozatának első darabja. Filmjei ezentúl rendszeresen jelennek majd meg a ZOOM kiadásában.

Színes, magyarul
beszélő svájci
természetfilm
Írta és rendezte:
Eduard Zingg

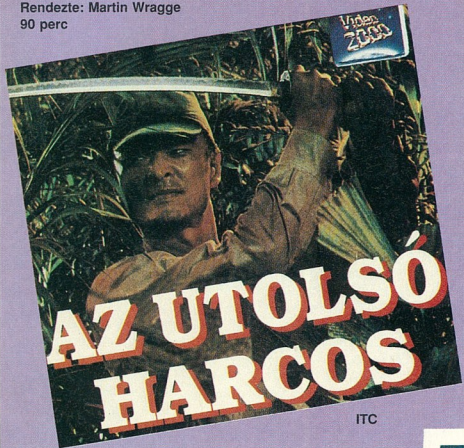

A ZOOM hamarosan amerikai tudományos-fantasztikus filmeket jelentet meg videón. Jön: Sötét csillag (Dark Star), rendezte John Carpenter
A ZOOM Kft. címe: 1024 Budapest,
Keleti Károly utca 28/A. Telefon: 115-4115
Márkaboltok: Non-stop Videotékák 0-24 óráig
Budapest XIII., Pannónia u. 25. ● XI., Fadrusz u. 14.

Az utolsó harcos

Jarasz, 1945. Egy elhagyott szigeten két ember küzd egymás ellen. Az egyik amerikai, aki elmenekült a háború borzalmai elől, és a szigeten akarja kivárni a végét. A másik egy japán tengerésztiiszt, aki a sziget kikötőjét védi hazája hadihajójának. Az amerikai zavarja feladata ellátásában. A két férfi között ott van Katrin, akinek az élete a két férfitől függ.

Színes, szinkronizált amerikai film, 1988
Szereplők: Gary Graham, Maria Holvöe, Cary-Hiroyuki Tagawa
Rendezte: Martin Wragge
90 perc

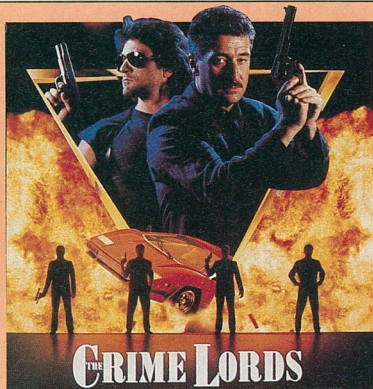
ITC

CROP

John Bladtson erkölcstelen rendőr, akit elbocsátanak a rendőrség kötelékéből. Az FBI egyes vezetői mégis úgy gondolják, hogy csak ő képes a maffia egyik vallani akaró vezetőjét a börtönből a törvényszékre kísélni. Elfogadja a feladatot, de ekkor még nem tudja, milyen veszélyek leselkednek rá. A maffia bérnyilkost fogad, hogy ölje meg őket. Mi történik a rendőrséggel és az FBI-jal...?

Színes, szinkronizált amerikai film, 1991
Főszereplők: Tony Curtis, David Heavener, Robert Reed
Rendezte: David Heavener
100 perc

A gonosz lovagok

Williams tapasztalt zsaru, aki tehetsége ellenére a rendőrségi létra legalsó fokán ragadt, és csupán autótolvajok fülöncspésére osztják be. Partnere Russo, egy fiatal rendőr, akit nemrég rendeltek mellé. Amikor a két rendőr egy szokásos ügyben nyomoz, egy nagy nemzetközi kocsicsempészsére bukkann. A világ legdrágább autót lopják el Los Angeles utcáiról, hogy az ázsiai feketepiacra adják el, jó áron. Williams és Russo Hongkongba utaznak...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1990
Főszereplők: Wayne Crawford, Martin Hewitt, Swan Lynn
Rendezte: Wayne Crawford
90 perc

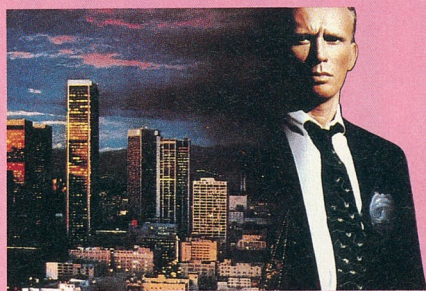
IMAGE

A bosszú útja

(Rainbow Drive)

Mike együtt dolgozik Dan Crawforddal, aki annak idején a rendőrszakra tanította, s aki ma a gyilkossági csoport főnöke. Crawford tanúja lesz egy brutális gyilkosságnak ám mielőtt még szólna csoportjának, kollégái nagy erővel a helyszínre vonulnak. Gyanúja, hogy valami nincs rendjén megerősödik amikor felettessé megtiltják, hogy nyomozzon az ügyben...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1990
Főszereplők: Peter Weller, Sela Ward,
Rendezte: Bobby Rith
93 perc

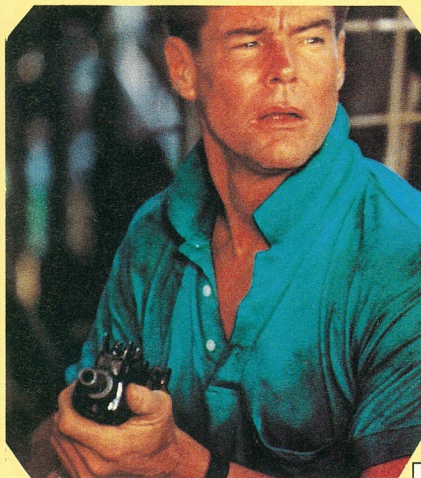
A Video 2000 új címe:
1142 Budapest, Rohonc u. 3.
Tel.: 251-1093

Az amulett

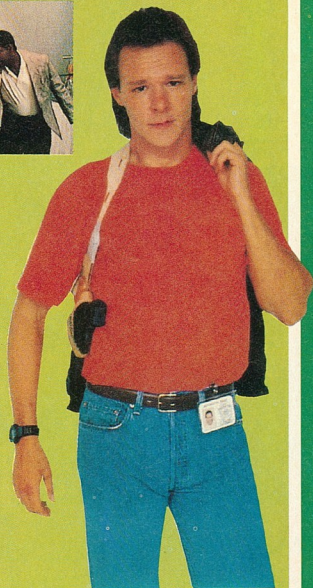
(Demonstone)

Amikor banditák lemészárolják a titokzatos amulett őrzőjét, Ham Chint és követőit, a szerzetes az amulett által ráruházott hatalmánál fogva megátkozza a banditák vezetőjét, és megfogadja, hogy családjának minden tagja borzalmas halált fog szenvedni bűneiért. Az átok megfogán, s háromszáz évvel később az amulettben rejtőző hatalom Sharonba, az amerikai újságírónőbe költözik, aki tehetetlen vele szemben, s kezdetét veszi a Bellardo család mészárlása.

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: R. Lee Ermey, Jean Michael Vincent
Rendezte: Andrew Prowse

K-9000

Eddie Monroe, a rendőrnagy egy magában is halálosan veszélyes. Legalábbis a bűnözők szemszögéből, hát még ha a komputerezált nyomozókutyával együtt kutatja a Piper szuperitkos laboratóriumból ellopott felszerelés nyomát, valamint a kutatás vezetőjét, a gyönyörű Aja Tunert.

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Chris Mulkey, Catherine Oxenberg
Rendezte: Kim Manners

VIDEO

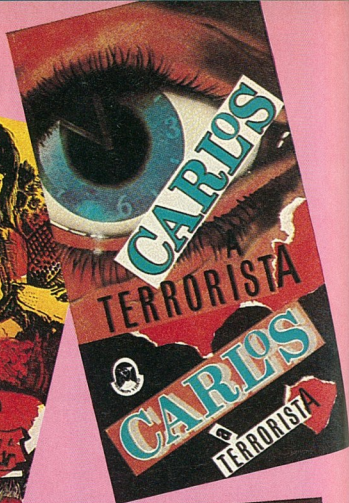
DRIVING ACADEMY

Autós akadémia

Larry, az akadémia vezetője válásával, beosztottjaival és új tanítványaival van elfoglalva. Helyette, Abner pedig azzal, hogyan férhatná meg főnökét. Az akadémia hallgatói viszont csak az ellenkező nem iránt tanúsítanak érdeklődést...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Brian Bloom, Harvey Korman, Alyssa Milano
Rendezte: Oz Scott

Műsoros videokazetták nagy választékban magánszemélyek és viszonteladók részére. Kínálatunkban szerepelnek rajzfilmek, családi, erotikus, akció- és horrorfilmek! Minden film kazettánként 600 Ft + ÁFA, amíg a készlet tart! Személyesen megvásárolható és postai utánvétellel megrendelhető az alábbi címen:

ŐSZI AKCIÓ A HELIKON VIDEÓNÁL!

Helikon Video Kft. Kereskedelmi Központ

1149 Budapest XIV., Várna u. 12-14. Telefon és fax: 1-842-117

Rajzfilmek:

Szaffi (magyar)
Maria és Mirabella (amerikai)
Hattyúk (amerikai)
Hókirály (amerikai)
Pinocchio (új, amerikai)
Nagy vörös sárkány (amerikai)
Dodó kacsa (amerikai)
Gulliver utazásai (amerikai)
Pinocchio (amerikai)
A svájci Robinson család (amerikai)
Vili, a veréb (magyar)
Robin Hood (amerikai)
80 nap alatt a Föld körül (amerikai)
20 ezer mérföld a tenger alatt (amerikai)
Alice Csodországban (amerikai)
Hamupipőke (amerikai) stb.

Játékfilmek:

A Shogun árnyéka (japán szamurájfilm)
Hálálós mánia (amerikai horror)
Balhész fickó (amerikai akció)
Az örültek (amerikai horror)
Pánik (amerikai horror)
Hátborzongató (amerikai horror)
A gonoszság áldozatai (amerikai horror)
Kíméletlen hóhér (amerikai kalandfilm)
Veszélyes titok (amerikai westernfilm)
Carlos, a terrorista (amerikai akció)
Vérbosszú egy zsaruért (amerikai akció)
Egy ügyes kéz mindenre kész (angol szexfilm)
Szerelmi leckék (amerikai vígjáték)
Sárga Emanuela (amerikai erotikus film)
Szerlem és spagetti (amerikai vígjáték)
Kikó (amerikai gyerekmű), A Savanna mosolya (amerikai gyerekmű) stb.

Reflektorfényben
a producer:

Gale Anne Hurd

„Mihez akar kezdeni ebben a szakmában? –
kérdte a szakma nagyjja, Roger Corman.

Kicsit megriadtam, mert eddig még nem körvonalazódott
bennem pontosan, csak azt tudtam, hogy a filmiparban
akarok dolgozni bármit, ami jut nekem. Ha azt akarta volna,
hogy járjam körbe az irodákat, és két éven át szedjem fel
a szemetet, vállaltam volna. De aztán jött egy jobb ötletem:
producer akarok lenni!
Majd később – mondta Roger.”

A filmszakma csillogó világa sok fiatal elbolondít, de persze akadnak olyanok is, akik minden nehézséget felmérve eldöntik: ha török, ha szakad, a mozik születésénél fognak bábkodni. Így határozott Gale Anne Hurd is, ám szülei egy cseppet sem lelkesedtek ötletéért, s a szőfagadó leányzó szépen elvégezte a Stanford Egyetem közgazdasági szakát. A bölcsészdoktor atya felélegzett, de Gale korántsem keresett állást közgazdász-ként, hanem újabb diplomát szerzett kommunikációelméletből, majd Roger Corman New World stúdiójának tanfolyamára iratkozott be. Sikerült meggyőznie aggódo családját, hogy Corman az az ember, aki hihetetlenül jó érzékkel szúrja ki a tehetségeket, és ha őt kiválasztja, akkor már el is indulhat a karrier felé.

EGYBŐL A MÉLY VÍZBEN

Corman felfigyelt az igyekvő, tehetséges növendékre, és meghívta asszisztensnek. A lány éjjel-nappal dolgozott, olvasta a forgatókönyveket, mellékszereplőket válogatott, majd két hónap alatt őt New World-produkcióban készült film hirdetési kampánya sza-

kadt a nyakába. A marketingben ugyan kevés tapasztalata volt – az egyetemen tanultak még Amerikában sem alkalmazhatók jól a gyakorlatban –, de Corman, szokása szerint, bedobta a lányt a mély vízbe. A dolog jól sikerült, rövidesen ▶

Ahová lépek,
szörny terem

Gale lett a cég marketingrészelegének vezetője. Ez azonban nem elégitette ki ambícióját, mert – bár jól keresett – még mindig messze volt a film születésétől...

Közben Corman produkciómenedzser-asszisztenssé, magyarul gyártásvezetővé lépett elő, s a *Battle Beyond the Stars* (Csata a csillagok mögött) című filmben Gale együtt dolgozhatott egy jóképű operatőrrel, bizonyos Jim (sic!) Cameronnal. Meglátni és megszeretni egymást egy pillanat műve volt – miként a moziban –, annál is inkább, mert mindketten nagy sci-fi-kedvelők voltak. Már átestek a fanok gyerekbetegségein, a klubokon, a fanzinokon, és igazi sci-fi film

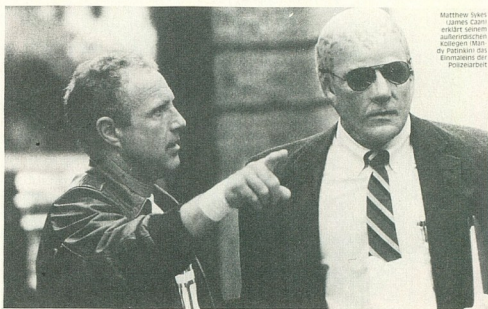
Terminator (A Haláloszto)

A földönkívüli zsarú

megvalósításáról ábrándoztak. Cameron meg is írta a forgatókönyv vázlatát. Hurd finomított rajta, végül meg voltak győződve arról, hogy együtt van egy sikeres film valamennyi alkotórésze. Most már csak a megfelelő lehetőség várattot magára...

A HÁZASPÁROS TERMINÁTORA

1981-ben Gale Corman Smokey Bites the Dust című filmjének lett tárproducer, majd „kirepült”: a Pacific Western

MATTHEW SARAC
LAPASZ CAROL
ERŐSÍTŐ SÖR
KÖZLETMÉNY
KÖZLETMÉNY
KÖZLETMÉNY
KÖZLETMÉNY
KÖZLETMÉNY

Productionnal független, vagyis egyetlen nagy filmvállalathoz sem kötődő alkotásoknál működött közre. Most már jutott ideje a magánéletre is: összeházasodtak Cameronnal. A házaspár együtt munkálkodott közös filmötletén, amely a Terminator címet kapta. Az Orion cégnek megtetszett a többszörién átdolgozott sztori végős formája, ráadásul bíztak abban, hogy a Corman-féle iskolát kijárt házaspár ismeri a szakma minden fogását és fortélyát.

Az abszolút főszereplő, Arnold Schwarzenegger szerencsés véletlen folytán kapta meg az anthiós szerepét, a kiborgét, akit gyilkolásra programoztak be. Az Orion társaság ugyanis a hős alakját látta benne, de Gale nem lelkesedett az ötletért. Úgy vélte, hogy a jövőből érkező férfiú karaktere nem igazán illik a meglehetősen robusztus Arnoldra, annál inkább való neki a rosszfiú-

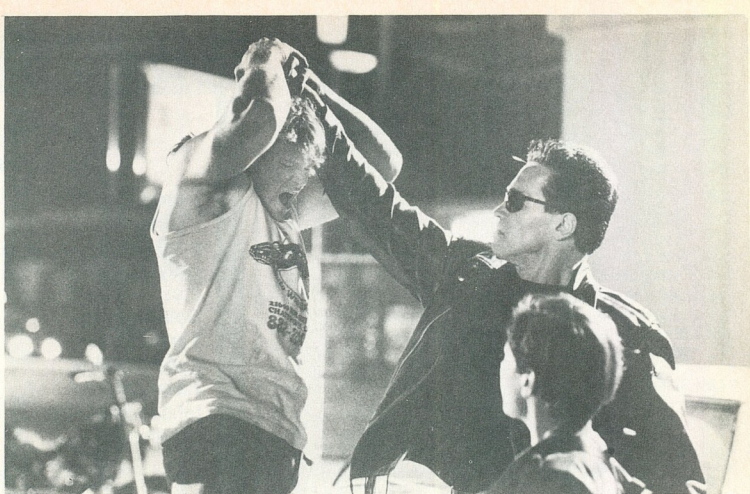
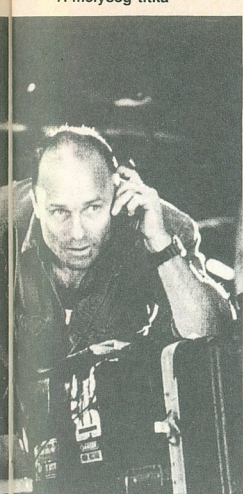
szerep. Schwarzenegger is élénken helyeselt, így szemeltek ki Michael Biehn Kyle szerepére, aki azt örömmel elvállalta, bár kijelentette többször is, hogy nem szereti a sci-fit...

A MEGERTŐ PRODUCERFELESG

Cameron és hitvese azonban továbbra is hű maradt a fantasztikumhoz. Megkapták az Aliens, A bolygó neve: halál második részének a jogát, amely nem Ridley Scott munkájának utánzata akart lenni, hanem egy teljesen önálló alkotás. Gale elismerte, hogy tehetséges férje nem könnyű ember, hiszen „nemcsak képi, hanem – forgatókönyvíróként – verbális fantáziája is a maximum elérésére törekszik.” Cameron az előszöveleti munkák minden fázisával foglalkozott. „Ő írta a forgatókönyvet, ő tervezte a díszleteket, vagy legálábbis ötleteivel bombázta a

KERMI által bevizsgált
FÉNYKÉPEZŐ-
★ GÉPEK ★
1499-54 900 Ft-ig

ofotéert®

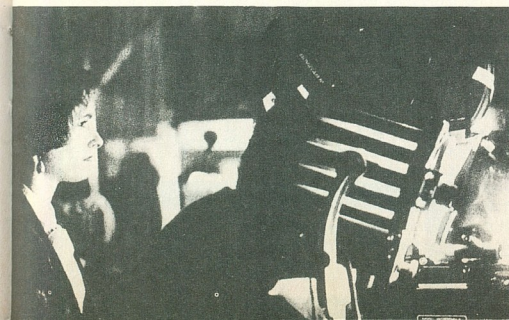
kollégákat. Még az *idegen* figurája is az ő tervezése, persze eléggé riasztó, de hát éppen ez kellett a mozihoz..." – nyilatkozta a megértő producerfeleség, aki az előzetes reklámkiadásból mentett meg bizonyos összegeket, hogy legyen pénz az újabb ötletek megvalósítására is.

A szereplőlistán ismét feltűnt az a Michael Biehn, aki nem kedveli a sci-fit, s akit a rendező megint felesége kívánságára hívott meg a pro-

dukcióba. Közben sandán mosolygott, amikor a Hicks tizedest játszó színész nagyokat nyögött a vagy harminckilónyi felszerelés súlya alatt. Lehet, hogy a féltékenységgel zöld szemű szörnyetege mocorgott Cameronban? Ki tudja...

Gale Anne Hurd továbbra is szívesen vállalta a sci-fik produceri munkáját. Az *Abysst* Cameron rendezte, az *Alien Nation* Graham Baker harma-

Hívd a rádiót! (Talk Radio)

Terminator 2.

A bolygó neve: halál

dik nagyjelmje. Gale nagyon meg volt elégedve a főszereplővel, James Caannal. „Jimmy csodálatos vígjátékban és akciófilmben egyaránt, minden érzelmi reakció megvan benne, amit a film igényel!” – mondta. A másik főszereplő, Mandy Patinkin játéka is elnyerte a tetszését, hiszen egy idegen, azaz földönkívüli szerepében szokatlanul barátságos figurát hozott, nem a bizonyos sci-fikben megszokott elenség álarcában tetszelgett.

A KÉT DUDÁS

Gale nagyon sokat vállal. Névéhez fűződik a No Frills Films (kb. Nem Nagyképvű Filmek) nevű gyártó-és forgalmazó vállalat, amely első filmes rendezők munkáival foglalkozik. Számos terve van még, nem tett le a forgatókönyvírásról sem, s szerencséjére rá és Cameronra nem vonatkozik az ismert mondás, mert itt két dudás jól megfér egy csárdában... Ezt bizonyítja a nemrég elkészült *Terminator 2.* is, amelyből a házaspár és persze a közreműködők kiváló munkája eredményeként újabb nagy kasszasiker született.

Trethon Judit

Gale Anne Hurd filmjei

1979

The Lady in Red
(asszisztens)

1980

Alligator (asszisztens)
Battle Beyond the Stars
(Csata a csillagok mögött)
(gyártásvezető)

1981

Smokey Bites the Dtus
(társproducer)

1984

Terminator (A halálosztó)
(producer)

1986

Aliens (A bolygó neve: halál)
(producer)

1988

Alien Nation (Földönkívüli zsuru)
(producer)

1989

Abysst (A mélység titka)
(producer)

1990

Downtown
(executive producer)
Tremors (Ahová lépek, szörny terem)
(executive producer)

1991

Terminator 2.:
The Judgement Day
(executive producer)
Terminator 2.:
Az ítélet napja
The Waterdance
(executive producer)

INFORMATIKA KFT

1067 Budapest, Teréz körút 31.
Telefon: 132-2562, 131-1986, 131-1786
Fax: 131-1786 • Telex: 20 2701 itkft

VIDÉKI IRODÁINK:
Debrecen, Béke útja 51. Telefon: (52)21-568
Pécs, 7624 Asztalos János u. 33.
Telefon: (72)25-545

SONY

CAMCORDER (8 mm): CCD-F 375, CCD-F 550, CCD-TR 45,
CCD-TR 50, CCD-TR 55, CCD-TR 75, CCD-V 100,
CCD-V 200, CCD-V 700E (HI), CCD-V 800E (HI),
CCD-V 5000E (HI)

VIDEORECORDER: SLV-656 VHS (HI-FI) editing,
SLV-815 VHS (HI-FI) editing, SLV-262, SLV-282, SLV-363,
EVS-650 (8 mm HI-FI), EVS-850 (8 mm HI-FI),
EVS-1000 (8 mm HI-FI) HI

PANASONIC

CAMCORDER: NV-M 7, NV-M 25, NV-M 10, NV-MC 20,
NV-MS 70, NV-MS 90, NV-MS 1 (M-8000)

VIDEORECORDER: NV-J 30, NV-J 35, NV-F 65, NV-F 75,
NV-G 500, NV-J 700, NV-FS 1, NV-FS 90, NV-FS 100, NV-180

JVC

CAMCORDER: GR-A 1, GF-S 1000

VIDEORECORDER: HR-D 530, HR-D 960, HR-S 5500,
HR-S 5800

FUJI

CAMCORDER: FF 60 wide (8 mm), FH 80 HI (8 mm)

Professzionális rendszerek:

S-VHS, U-matic, Béta, SP 1" és kiegészítő berendezések

Toprekám

EXKLUZÍV

a szépségért,
az egészségért

**Komplex
fogyasztó
program
Helyi fogyasztás**
(has, csipő, comb)
Solárium
**Természetes
gyógymódok**
Akupunktúra
(éhségcsillapítás,
dohányzásról

leszoktatás,
fejfájások,
mozgásszervi
betegségek,
egyéb betegségek
kezelése)
Lézerakupunktúra
Talpmassage
Svéd massage
Kínai massage
Szakorvosi ellátás

Szeretettel várjuk hétfőtől péntekig 8-20 óráig

EXKLUZÍV

Oszttrák-Magyar Kft.
Budapest XII., Ágnes u. 28.
Tel.: 1-86-86-77

A RAMOVILL HI-FI ÁRUHÁZ

Bp. V., Belgrád rkp. 22
tel.: 1382-719, 1382-735

AJÁNLATA!

HITACHI, PANASONIC, SONY, AKAI,

ITT NOKIA televíziók,

kamkorderek, videók tartozékai,

AUDIÓ- és VIDEÓ-kazetták,

összekötő kábelek nagy választékban!

FUBA, KATHREIN, SATEX egyedi,

nagyközösségi műholdvevő

és AM mikro rendszerek telepítése.

Bp. V., Sörház u. 1. sz. alatti

ALKÁTRESZBOLTUNKBAN

nagy választékban kaphatók videófejek

és más videóalkatrészek.

Tel.: 1181-456

RAMOVILL

VIDEOTÉKÁK, FIGYELEM!

Ha Önnek van kölcsönzője, nem lesz több gondja,
ha CENTEX SOFTWARE az egyik alkalmazottja. Ö
mindig pontos, gyors, nem fárad el, és minden in-
formációt tud, amire csak szüksége lehet.

Kipróbált programok napi és órás kölcsönzésre,
változtatható paraméterekkel.

Kazetta- és taglisták, forgalmi adatok, előjegyzés,
számlázás, műfaj- és toplisták, kazetták megron-
gálásának naprakész nyilvántartása, zárt pénztár-
kezelés, névsorlisták.

Kérésére bemutatjuk, demolemezen kipróbálhatja,
ha kell, betanítjuk.

A program ára: 30 000 Ft, és a fizetéshez 1 db
5 000 Ft-os szelvényt is felhasználhat!

A program megrendelhető:

TECHNOVILL MŰSZAKI BOLT

1041 Budapest, Rózsa u. 60/A. (volt Tito u.)

Tel.: 1-695-429

SZELVÉNY

CENTEX SOFTWARE
5 000 Ft

A komédiák
királynője

Goldie Hawn

Világéletében
vihogós volt.
Ennek köszönheti,
hogy felfigyeltek
rá. Még a 60-as
évek végén,
amikor lenszöke
hajjal, hatalmas
kék szemekkel
és lenge
öltözékben
csetlett-botlott
a *Ne vessünk* című
tv-sorozatban.
Egész Amerika
dőlt a nevetéstől,
amikor alakja
fölbukkant
a képernyőn.

A sikerért azonban keményen
meg kellett dolgoznia. Már hat-
éves korától kezdve táncolt,
majd névtelen csoportokban,
együtteseben szerepelt, ne-
venincs bárókban volt névte-
len go-go girl. (Ne gondoljon
senki semmi rosszra!) Csak
egy lány volt a tánckarból,
semmi több. Alaposan megis-
merzte az élet keserű oldalát. A
mindennapi fárasztó munkát, a
szerződéses utáni rohanga-
szást, a sok lemondást, a ma-
gánélet szinte teljes hiányát. A
rengeteg nehézség és rossz ta-
pasztatás ellenére mégis kitartott
– normális maradt egy abnor-
mális világban. Hogy ennek el-
lenére (vagy éppen ezért?) sike-
rült fölemelkednie a csúcsra,
betörnne a legjobbak közé?

Ő maga a véletlen művének
tartja. „*Sohasem volt ez igazi
elhatározás. Egyszerűen így
addótt!*” – mondja Goldie.

Egy zsidó asszony és egy
marylandi zenész házasságá-
ból született Washingtonban,
1945. november 21-én. A tánc
iránti szerelem meghatározta
az életét. A tanulás mellett,
majd iskolái elvégzése után
így csak egyenesen, hogy e
pályán próbált szerencsét.
Hűszéves, amikor először
jegyzik nevét a *Csókolj meg,
Katám!* (Kiss Me Kate) című
musical bemutatóján, majd
még ugyanebben az évben
(1965) a Las Vegas-i The Des-
sert Inn Szállóudában lépett fel.
Az amerikai szórakoztatóipar-
ban egy Las Vegas-i fellépés
mindig meghatározó jelentő-
ségű, amolyan mély víz. Külö-
nösen azok számára, akik az

első tempókat teszik meg a túl-
zsúfolt medencében.

A jó alakú, táncos lábú lány
eladhatónak bizonyult, beme-
legítésül néhány tv-sorozat
szerepére hívták meg. Itt az-
után egy hangos kacajjal hálál-
ta meg a bizalmat, amelynek
visszhangja egészen Hollywo-
odig elhallatszott. 1968-ban,
egy habkönnyű vígjátékban (*A
legeredetibb család a világon*)
debütált a vásznon. Rögtön
utána pedig a nagy kiugrás, *A
kaktusz virága* (1969) következ-
ett. Goldie Hawn a tv-sorozat-
beli figurát tökéletesítette, ő volt
a meghatóan vihogó buta kis ci-
ca, aki elég szexi és naiv volt
szeretőnek, de túlságosan szexi
és naiv volt feleségnek. A szí-
nésző nő nagyszerűen lubickolt
Toni Simmons szerepében,
egyszerre volt maga a megtes-
tesült ártatlanság a tágra nyitott,
a világra rácsodálkozó hatalmas
szemeivel s a butácska, de az
adott pillanatban dönteni képes
szájdizentériás lány, akiből
megállíthatatlanul ömlik a szó,
olyannyira, hogy még a hasonló
kvalitásáról ismert Walter Ma-
ththaut is időnként fedezébe
kényszerítette. Goldie Hawn

egyszerűen lehangló nék bi-
zonyult, meg sem állt az Aka-
démiai Díj átadási ünnepségé-
ig. S ha már ott volt, át is vette
a legjobb mellékszereplőnek
járó Oscart.

Oscarral a háta mögött már
el sem lehetett képzelni más-
ként, mint filmkomédiák nai-
vájaként. Először Peter Sellers
levesestányérjába esett bele –
Egy lány a levesemben (1970),
majd *A pillangók szabadok*
(1972) és a *Sampon* (1975) cí-
mű filmekben alakított egyfajta
gyermek-asszonyt, akinek a
fiériak nem tudják igazából el-
dönteni, hogy ágyba dugják-e
vagy lefeküdjének vele.

Goldie Hawn közben meg-
mutatta a másik arcát is. Bár
ugyanazt a vihogós, nagy du-
más asszonyt látjuk, mégis
más, mint eddig: komolyabb,
hitelesebb. Talán azért, mert a
Sugarlandi hajtóvadász
(1974) története valós eseme-
nyeken alapszik. Egy minden-
re elszánt asszony ugyanis
megszökteti a férjét a börtön-
ből, majd elindulnak, hogy
visszaszerezzék a nevelőszül-
kökhöz kiadott gyermeküket. A
film mozgatórugója a nem kü-

Hárman a szamasztikában

Mel Gibsonnal a Pali-madárban

Walter Matthauval A kaktusz virágában

lönösebben okos nő. *„Műveletlen nőszemély, fel sem fogja a jóléti állam intézkedéseit, melynek mechanizmusa elszakítja csecsemőjétől – mégis hajlandó fejfel nekimenni ennek a gépezetnek... Útjuk kavalkád, diadalmenet lesz, s útközben népszerű hőskökké válnak. Anarchia táplálta hírhedségük azonban halállal végződik (az asszony közvetve felélős férje haláláért). A hatóságoknak nem volt más lehetőségük, minthogy golyózáppal szabaduljanak meg zavarukról és megáláztatásuktól.”* (Michael Pye–Linda Myles)

A komédiák királynője 1978-ban az *Övökadj a törpétől!* című fergeteget tempójú dolgozattal öregbítette hírnevét. A bombasztikus ötletre (egy banda el akarja rabolni a pápát) és a bevált sablonokra építő komé-

dia – középpontjában egy véletlen folytán az események sűrűjébe csöppendő lánnyal – az amerikai vígjátékok mintapéldánya: ruha- és személycserék, nagy üldözések, váratlan fordulatok váltják egymást, ezernyi lehetőséget adva első sorban Goldie Hawn számára, hogy megnevettesse nézőközönségét. Nem is voltak kevesen, a mozi világsikert aratott.

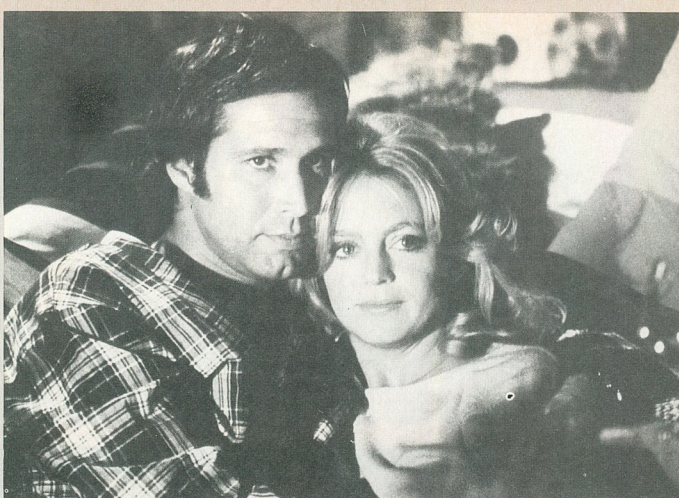
A közönség-, de különösen az anyagi siker lehetővé tette Goldie számára, hogy új filmjét már részben maga pénzelje. Így született meg a *Benjamin Közlegény* (1980), amely újabb kitérési kísérletként fogható del az eddigi skatulyából. Ebben egy tipikus középosztálybeli asszonyt alakít, akinek újsütetű s mellesleg nyers és durva férje szívrohamban végzi a fürdőszoba kövezetén, a

nászéjszaka kellős közepén! Az ifjú özvegy, egy lány szavú toborzótiszt becsuszavára adva, azt hiszi, hogy a férje halála fölött érzett szomorúság kiheverésének legjobb módja, ha belép a hadseregbe. Így talán önmaga szemében is elnyerheti azt a függetlenséget és életrevalóságot, ami az eddigi életében nemigen adatott meg neki. A valóság persze sokkal prózaibb. Tiltakozik is kedzetben a hagyományos engedelmesség, a puszta beletörő életben, míg nem később karriert csinál specifikusan amerikai optimizmusával.

A film meglehetősen vegyes fogadtatásban részesült, a kritikusok szapulták is eleget, mondván, szerintük Goldie Hawn energiája nagyobb részét fölemésztette a terv megvalósítása, s csak kisebb há-

nyada jutott a szerep megformálására. A kritikusok véleményére persze sosem kell adni, meg aztán a pénztári jelentések mindennel többet mondtak, az Oscar-jelölésről már nem is beszélve.

A férfiak világába betörő nők problémáját feszegette a *Váltott műszak* is (1984). A mozi azonban kedves, humanista stílusa és szereplőinek meleg természetes játéka ellenére elszalasztotta azt a lehetőséget, hogy megragadjon a pillanat valódi élet és iróniáját. A munkába álló nőknek „az amerikai ipar izomzatává válásának” pillanatáét. Az eredmény csupán egy „aranyos” film lett: „az »aranyos« Goldie Hawn találkozik egy »aranyos« munkatársával, Kurt Russellel, van néhány »aranyos« kis aggály, de végül lesz egy »ara-

Chevy Chase, a hűségesebb vigjátéktárs

Társ-producerként a Benjamin közlegényben

Filmjei:

Jó reggelt, világ! (Good Morning World, 1967–68 TV)
Nevezzünk! (Rowan and Martin's Laugh-In, 1968–70 TV)
A legeredtebb család a világon (The One and Only, Genuine, Original Family Band, 1968) r: O'Herlihy
A kaktusz virága (Cactus Flowers, 1969) r: Gene Saks (bemutott)
Egy lány a levesemben (There's Girl in My Soup, 1970) r: Bolling
S (1971) r: Richard Brooks
A pillangók szabadoak (Butterflies Are Free, 1972) r: Katselas
Sugarlandi hajtvadászat (The Sugarland Express, 1974) r: Steven Spielberg (bemutott)
A lány Petrovkából (The Girl from Petrovka, 1974) r: Robert Ellis Miller
Sampon (Shampoo, 1975) r: Hal Ashby (Intervideo)
A Hercegnő és a Koszos Róka (The Duchess and the Dirtwater Fox, 1976) r: Herbert Frank
Utazások Anitával (Viaggio con Anita, 1978 olasz) r: Mario Monicelli
Óvakodj a törpétől (Foul Play, 1978) r: Colin Higgins (bemutott)
Benjamin közlegény (Private Benjamin, 1980, színész, tárproducer) r: Howard Zieff (Intervideo)
Hárman a slamasztikában (Seems Like Old Times, 1980) r: Sandrich (Videa)
Szeretők és hazugságok (Lovers and Liars, 1980) r: Mario Monicelli
Házasedjünk, vagy tén megse? (Best Friends, 1982) r: Norman Jewison (Intervideo)
Váltott műszak (Swing Shift, 1984, sz. p) r: Jonathan Demme
Protokol (Protocol, 1985, sz. p) r: Herbert Ross (Intervideo)
Vadmacskák (Wildcats, 1986) r: Michael Ritchie (Intervideo)
Potyautas (Overboard, 1987) r: Garry Marshall
Palimádár (Bird on Wire, 1990) r: John Badham (Dunafilm)
Criscross (1990) r: Chris Menges

zónitéka a **Palimádár** (1990), amelyben Mel Gibson oldalán végigkomédiázza a filmet. A menekülő páros sztorija, a két-balkezes, ügyfogyott lány alakja újra megfogódta a közönséget. Hiába, a kedves navát nem lehet megenni!

Magánélete eleinte a homályos elővárosi stílusban folyt: házasság, válás (Gus Trikonis rendezővel, 1969–76), új házasság, két gyermek (Oliver és Kate), egy ház, kerítés, kutyák, macskák, majd újra csak válás (Bill Hudson zenésszel, 1976–80). Bár azóta függetlenként él, „a családi élet még mindig a legfontosabb a számomra – mondja. – De meg kellett tanulnom, hogy az én életemben mindig másképpen alakulnak a dolgok. A férfiak nem bírják elviselni, ha egy asszonynak bármikor megvan a módja és

a képessége arra, hogy elmenjen. Vannak kutyáim, van egy házam, vannak gyerekeim, de mindez nem konvencionális módon van. Értsd: egyedül harcoltam meg értük.” Jelenlegi élettársával, Kurt Russell-lel szerencsére nincs ilyen gond.

A kínálat rettentően kicsi női komikusokból. Régen, Hollywood fénykorában két jellegzetes típusuk volt, a Katherine Hepburn-féle intellektuális, finom humorú, illetve a Marilyn Monroe nevével fémjelzett nav, szőke bombázó szerep nem éppen önként vállalt komikumuma. Ma, amikor Hollywood is kénytelen volt alkalmazkodni az őt körülvevő világhoz, létezik egy Goldie Hawn. Csak így egyszerűen, természetesen.

Szilágyi G. Gábor

nyos« *kis szerelmi kapcsolata, miközben »aranyos« kis barát-ságra tesz szert Christiane Lahtival, az »aranyos« kis ribancoccal. És amikor a férje (Ed Harris) hazatér, mindenki olyan »aranyos«, hogy teljen mindegy, mi történik, tudjuk, hogy a dolgok »aranyos« véget érnek.*” (Newsweek)

Talán az ezeket a filmeket

fogadó ellentétes megnyilvánulások készítették Goldie Hawnat arra, hogy visszatérjen régi bevált szerepköréhez. A szuszter maradjon a kaptafánál, tartja a mondás, s kétségtelen tény, hogy Goldie jó „szuszter” a maga nemében. Ennek a visszafordulásnak s Goldie szerencsecsilag tartós ragyogásának a legékebb bi-

AMERIKA LEGMENŐBB ÚJ AKCIÓSZTÁRJA

STEVEN SEAGAL

Két évvel később, amikor a családjával – apja nyugalmazott tanár, anyja ápolónő + három nővér – Detroitból Kaliforniába költözött, lehetősége nyílt közelebből is megismerkednie a karatéval – szorgos látogatója lett az edzőtermeknek. Az elkövetkező évek alatt kemény munkával képezte magát, leginkább az aikidóban, amely a harcművészetek talán legnehezebb szellemi fajtája, lévén az ellenfél támadásának továbbvitelén és lekerekítésén, vagyis a nagyon jó helyzetfelismerésen és a támadáshoz való pontos alkalmazkodáson alapul.

1967-ben Seagal úgy érezte, hogy az amerikai karateiskolában mindent elsajátított, amit csak lehetett, számára az többet nem tud nyújtani. Érdeklődése így törvényszerűen a sportág egyik ósházája, Japán felé fordult, mert azt gondolta, ismereteit, tudását csak ott, a helyszínen tudná továbbfejleszteni, tökéletesíteni. 17 évesen tehat úgy döntött, Tokióba költözik. A beilleszkedés nem volt zökkenőmentes. Valami fanatikus akaraterevével és kitartással dolgozott; miközben mind jobban elmélyült a harcművészetek testet és lelket egyaránt próbára tevő tanulmányozásában, japán diákokat tanított angol nyelvre, így kereste meg a létfenntartásához és a tandíjhoz szükséges összegeket. Egyaránt érdekelte a karate, a dzsúdó, a kendó és különösen az aikido. Valamennyi művelését magas szinten sajátította el, melyet a fekete övek is jeleznek. Egy idő után kezdtek szakmai körökben mind jobban megismerni a megszállott amerikai nevet, aki később azzal lepte meg mestereit, hogy nem áttalolt idegen létre saját dojt, azaz harci akadémiát nyitni. Seagal volt az első nem ázsiai, aki ilyen nagy bába vágta a fejszéjét a szigetországban.

A '60-as évek vége, '70-es évek eleje volt a karatéfilmek előretörésének korszaka, amikor is néhány olcsó hongkongi produkció megle-

Steven Seagal alig hétéves volt, amikor 1957-ben nézőként részt vett egy karatebemutatón.

Találkozása az addig még Amerikában sem nagyon ismert küzdősporttal meghatározó élménynek bizonyult, egy egész életre elkötelezte magát mellette.

pő (főleg) amerikai és nyugat-európai sikere láttán, a felfokozott érdeklődés hatására megindult a tömeggyártásuk. Ekkor került először filmközelbe Seagal is, aki több esetben is tanácsadóként, a verekedések koreográfusaként dolgozott e mozikban. A másik, ez idő tájt fontosabb vállalkozása volt, hogy egy biztonságtechnikával, illetve személyi védelemmel foglalkozó céget alapított. Munkája során több prominens személyiség védelmét is ellátta. 1980-ban azután megismerkedett a japán filmtörténet élő legendájával, Toshiro Mifunével, akitől a szamuráj szellemiség, valamint a szamurájkard forgatásában szerzett jártasságot. Közben változatlanul bedolgozott a filmeseknél, Japánban forgató nyugati produkcióknál, sőt színésztanfolyamokat – például James Masont és Sean Conneryt és másokat – is vállalt. Egyébként éppen James Mason volt az, aki felkeltette érdeklődését a színész pályára iránt.

15 éves távol-keleti tartózkodás után tért vissza az Államokba, ahol Los Angelesben megalapította a *Ten Shin* dojt. Mivel a környéken elfoglaltságok miatt nem lehettek sokan még az iskolájában is megfordultak, Seagalban lassan felmerült a gondolat, hogy „foglalkozása” révén szerzett rengeteg ta-

pasztatalt valamilyen formában hasznosítania kellene a filmgyártásban. Gondolt egy merészet, a régi bevált sablonokból összegyűrt egy forgatókönyvet, megspékelte azt egy kis harcművészettel, majd az egészet a hóna alá csapva elballagott a Warner Bros. stúdió vezérkarához. A nagyfejuéknek tett szett az ötlet, s miután megemésztették azt az eretnek gondolatot is, hogy Seagal a tárproducer, sőt a főszereplője is legyen a darabnak, megadták a szabad utat a forgatáshoz. Így született meg *Nicónak* (*Above the Law*, 1988), a chicagói zsarunak a története, akinek felfordult a gymora a rendőrségi korrupció láttán. Átigazolja a CIA-hoz azért harcol, hogy megtiltszítsa a rendőrséget a megvásárolt zsaruktól. Az összecsapás heves és kíméletlen, ám Nico jól hasznosítja a Vietnamban szerzett aikidoutudását. Óriási termete (193 cm magas), hatalmas szíve és (elsősorban) a félelmetes fegyvernek – testének valamennyi porciájára – tökéletesen kifinomult alkalmazása révén egy csapásra belopta magát a közönség szívébe.

A film sikerét látva Warnerék újabb elfoglaltságot kerestek a számára. Steven McKay forgatókönyve – már a címe is jó: *Olve vagy halva* (*Hard to Kill*, 1990) – ideális alapanyagnak bizonyult:

Olve...

„Tetszett az ötlet, hogy az akciófilmben egy merőben szokatlan szituációt alakított ki a szerző. A főszereplő ugyanis héli évrre kiesik a mindennapi életből is, ennek ellenére, miután magához tér, újra felveszi a harcot” – mondta Lee Rich producer. Igen, a kómáról Robin Cook óta tudjuk, hogy veszélyes dolog, különösen az, ha felébred belőle az ember. Mert az csak természetes, hogy ennek híre megy, s a gyilkosok csapata, akik miatt az egész családját elvesztette, újra akcióbá lép, hogy befejezze azt a munkát, amelyet évekkel azelőtt elromlott. Egyről azonban megfeledeztek – Mason Storm nem felejtett, s bosszúért illeg.

„A film erőteljes alkotóeleme, hogy a gazember egy tipikus '80-as évekbeli politikus” – mesélte Bruce Malmuth, a rendező. „A fő-

... vagy halva

Megcsömörült zsaruként: Halálra jelölve

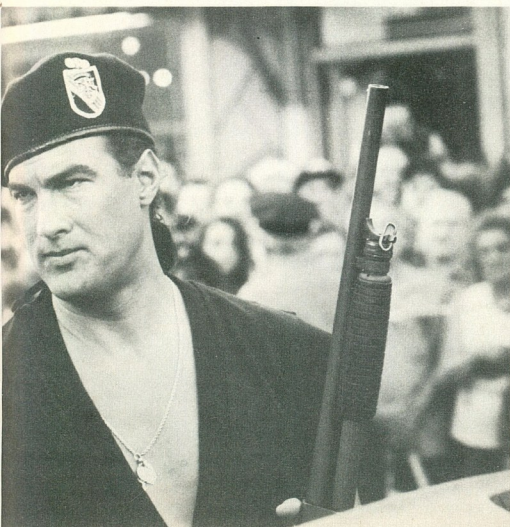
hősnek kell letépnie az önjelölt és média támogatta politikai álarcát, hogy az nem az igazságot és a humanitást szolgálja, hanem a saját érdekeit. Ez a téma mindvégig mozgásban tudja tartani a filmet." A másik mozgatórugó pedig maga

Seagal, aki rendet vág a gazemberek sorai között, s valami olyan tökéletes magabiztossággal tépedi az álarcokat, mintha világéletében ezt csinálta volna.

Seagalnak ennél a filmnél is volt egy kikötése, mégpedig hogy Kelly

Le Brock legyen a partnere. Aki még nem tudta, az megtudhatta, hogy Le Brock kisasszony aszszonyneve Seagalné, s két kis Seagal-poronty büszke tulajdonosa. Még Japánban ismerkedtek meg, ahová Kelly még modellek korában egyszer ellátogatott.

A *Halálra jelölve* (Marked for Death, 1990) egy másik filmtípusval kezdődött. Az alkotók egy Japánban játszódó akciókrimi gondolatával kacérkodtak, ám Michael Douglas megelőzte őket (Fekete eső/Black Rain, 1990). Mivel nem akartak az utánézés hibájába esni, más helyszín után néztek. Jamaicában akkoriban éppen nem forgatott ismertebb sztár, így Seagal ellenfelei a jamaicai gengszterek lettek. A téma persze megint a kábítószér, s hősünk a változatoság kedvéért ezáltal egy megcsömörült zsarut alakít, akinek nincs más vágya, csak az, hogy visszavonuljon, s a hátralevő éveit békében és nyugalomban élje le. Csak úgy visszavonulni persze nem lehet, hiszen akkor oda lenne a film, összeakasztja tehát a bajszát az utóbbi évek legidegbajosabb, legfékeseztettebb örültjével, egy négyzetű és kétféjű fekével. S valóban, ahol ez „a sebhelyes arcú” – Al Capone forog a

Barátból ellenség:
Törvényre törve

sírjában! – megjelenik, ott kő kövön nem marad. Erejét ugyanis a fekete mágiából, az ősi vuduból szívja. Egyszóval egy olyan igazi karibi legény. De Seagal ellen ez is kevés. Még akkor is, ha őt és egész családját halálra jelölik. Talán akkor lett volna esélye, ha hármas ikernek születik.

Szokásához híven Seagal készítette a film harci jeleneteinek, összezsapásainak a koreográfiáját, s ami még érdekesebb, az ő kutatásainak köszönhetően lettek olyan hitelesek a fekete mágia rituális jelenetei. Ennél már csak az az érdekesebb, hogy időnként Seagal is igénybe vette a bunyós jeleneteknél Jeff Dashow segítségét – aki a dublörje (!) volt.

A *Halálra jelölve* amerikai bemutatóját követően négy nappal kezdődött a *Törvényre törve* (Out for Justice, 1991) negyedik filmjének forgatása, melynek egyik producere is ő maga volt. Brooklyn utcáin ezrek és ezrek követték a stábot, és az egyes forgatási napokon ötezer (!) ember csellengett a filmek körül Seagal autogramjára várva. A történet – mely néhány hete a hazai mozikban is látható – azt beszéli el, miként válik ellenségévé egy gyermekkori barát...

A robusztus alkatú, hosszú, lófarkas hajú kemény fickó teljesítménye egyedülálló a maga nemében. Olyan sikerrel, mint amelyet ő ért el ilyen kevés filmmel, kevesen dicsékedhetnek. Seagalnak elég volt kettő, a harmadik csak amolyan ráadás volt, és máris itt a negyedik. És még csak 40 éves! Ha az Oscar-díj elnyerésének réme nem is fenyegeti, ám ismervé John Wayne vagy éppen Charles Bronson példáját, még van egy kis ideje örömet szerezni már most hatalmas rajongótáborának, a harcművészetek kedvelőinek, megkeserítve ezáltal az alvilági mozigeziszték életét.

Sz. G.

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Koncert két videóóra

Alig két hónapja, hogy tesztrovaunkban a Philips VR-703/02 típusa, HIFI videomagnója volt az egyik főszereplő. Bár igyekszünk változó készülékfajtákat bemutatni, mégis újra két HIFI került terítékre. Választásunk több szempontból is magyarázható, a videomagnók ezen osztálya mindig sok érdekességet tartogat, áraik kezdenek reálisabb szintet elérni, bár változatlanul nem tartoznak a legkényesebben elérhető készülékek közé.

A HIFI tulajdonképpen egy

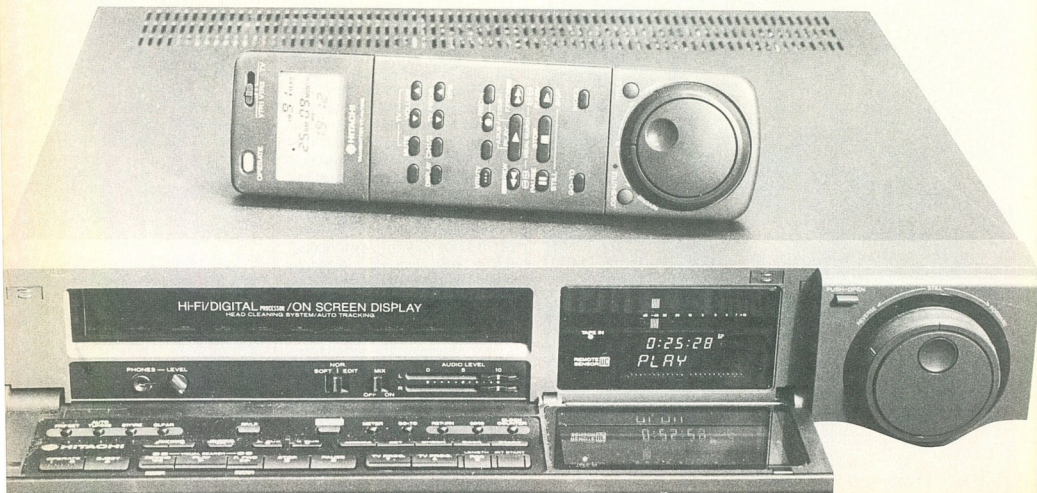
olyan fogalom, mely értékítéletet jelent, és a természetű hangzást, a legnagyobb lejátszási hűséget van hivatva jelölni. A jó kép mellett állandó törekvés a videókészülékeknél is mind tökéletesebb hangzás megteremtése. Több éve már annak, mikor egy operakedvelő barátom arcán az első kazetta visszazérése és visszahallgatása után nagy csalódottság látszott a gyengébb hangzás miatt. A szűkebb frekvenciatartomány, a gyengébb jel/zaj viszony a hosszanti hangcsikkal felvevő

VHS-rendszerű videomagnóknak ma is technikai korlátot teremtenek. A videójelek rögzítéséhez hasonló módon, a helikális forgófejjel történő hangfelvétel nagyobb relatív sebességet eredményez a szalag-fej kapcsolatban, és lehetőséget teremt a hagyományos hangmagnóknál megismert felvételi eljárás helyett ún. FM (frekvenciamodulá-

ciós) eljárással történő felvételle. Ez a korábbi műszaki jellemzők nagymértékű, egyes esetekben, mint például a nyávgóságértekekben, nagyságrendekkel történő javulását jelenti. A minőségi jellemzőket azonban nagymértékben befolyásolják az áramkört, műszaki megoldások, melyek hallható és látható finomabb, esetenként durvább különbségeket teremtenek az egyes típusok között, melyek közösen kezelve a szolgáltatásbeli sajátosságokkal mérlegelés szempontjával szolgálnak.

Mindkét videó, melyet e hónapban reflektorfénybe állítottunk, egyeb érdekességeket is nyújt, mint a HIFI hangrögzítés. Mind a *Hitachi VT-F 785*, mind az *ITT-Nokia VR-3781* négyfejes készülék, mely nemcsak a hangot, hanem a képet is képes félsebességgel, vagyis long play üzemmódban felvenni. Mindkét készüléket VPS-adapterrel is ellátták, ennek gyakorlati jelentő-

**HITACHI
VT-F 785**

SZOLGÁLTATÁSOK

sége ugyan a nálunk sugárzott adásoknál azonosító jelek hiányában nem jelennek, egyes műholdfelvételeknél azonban használható.

A Hitachi VT-F 785-öse már elegáns megjelenésével is felhívja magára a figyelmet. Az egész előlapot fedő, líttel nyíló ajtó belső oldalán kapnak helyet a kezelőszervek, melyek az ajtó lenyitása után pultszerűen elhelyezkedve könnyű kezelést biztosítanak. A gombokat mind a készüléken, mind a távvezérlőn jól csoportosították, áttekinthető. A távvezérlő felépítésében sokban megegyezik a korábbiakban VT-F 757-esnél alkalmazott kivitellel. Első pillantásra itt is a magnókezeléssel kapcsolatos nyomógombok tűnnek elő egy nagyméretű LCD-kijelző társaságában, melyen a programozást lehet ellenőrizni, s mely egyébként a dátumot és az időt mutatja. A távvezérlő ékessége egy Jog/Shuttle felirátú tárcsa, melyet egy elfordítható műanyag gyűrű szegélyez. A praktikum abban rejlik, hogy itt is kinyitható a magnófunkciókat magában foglaló fedél, s így kényelmesebben hozzá lehet férni a programozással, csatornaváltással, a számlálóval és menüvel, trackinggal kapcsolatos kezelőgombokhoz. A távvezérlő egyébként két videomagnót és többfajta (nem csak Hitachi) tv-t tud működtetni, ez utóbbiakon képes hangerőt állítani, csendesíteni és programot léptetni. Visszatérve a tárcsa és a gyűrű szerepére, melyek a készülék előlapján is megtalálhatók, ezek segítségével igen pontos képrekesést és képléptetést, „kockázást” (egyes léptetéssel történő képkiválasztást) lehet elérni. A belső tárcsa ugyanis arretált lépésekben mozgatható, és minden „kattanó” helyzetben egy képet lép a szalagon lévő anyag. A külső gyűrű segítségével viszont előre és visszafelé is lehet lassítani a mozgást, majd további elfordítással mindkét irányban a keresési sebességet lehet növelni 2-szeres, 3-szoros, majd 7-szeres értékre, egészen 15-szörös sebességig. Ez a tudomány egyáltalán nem öncélú, mert ki van egészítve egy hozzáillesztéses szerkesztési eljárással, ami azt jelenti, hogy a másolandó kazettán nyolc különböző kezdeti és befejezési időpont írható be. Ezeket a részeket a videó elektronikusan megjelöli, és a szerkesztés befejezése és ellenőrzése után a felvevő videomagnóra a kívánt részleteket – a felesleges részek kihagyásával – automatikusan átmásolja, ami

Típus	Hitachi VT-F 785	ITT-Nokia VR-3781
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Vételi szinnormák	PAL, SECAM (NTSC lejárás)	PAL, SECAM
Vételi hangnormák	OIRT, CCIR	OIRT, CCIR
Forgófejek száma	4 video + 2 audio	4 video + 2 audio
Hálózati feszültség	220 V 50 Hz	220 V 50 Hz
Méreték/szél. xmag. xmélys. (mm)	435X103X384	420X79X380
Tömeg (kg)	7,4	6,5
Játékidő (E240-es kazettával, perc)	480	480
Gyorskeresés (előre-hátra)	2X, 3X, 7X, 10X, 15	9X
Áttekeresési idő (előre-hátra)	188/204	243/241
SZOLGÁLTATÁSOK		
Lassítás	mindkét irányban	X
Gyorsítás	mindkét irányban	X
Álló kép	X	X
Képről képre léptetés	mindkét irányban	X
Képbevágás	X	
Utóhangosítás	X	X
Képelesség-állítás		
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Azonnali felvétel	X	X
Napi programok száma	8	6
Programozható napok száma	1 év	1 év
Naponta ismételhető program	X	
Hetente ismételhető program	X	X
Programban csatornaválasztás	X	X
Óra kvarcvezérléssel	X	X
Biztosított hálózatkimaradás esetére	1 óra	1 óra
AUTOMATIKÁK		
Memóriastop	X	X
Szalagállítás		
Visszatekerés	X	X
Ismétlés szalag elejéről	X	
Indexkeresési rendszer	X	X
Elteltidő-kijelzés (mp-ben)	X	X
Kazettaazonosítás	X	X
KÜLÖNLEGESSÉGEK		
Sztereo hang (álló fej)		
HIFI sztereo hang	X	X
Hátralévő szalagidő-kijelzés	X	X
Tanulóprogram		
Gyorsbefűzés	X	X
Hozzáférésleltítés		
Távvezérelhető funkciók (magnó)		
+ csatornabehangolás		
+ programválasztás	X	X
+ LCD-kijelzés	X	X
+ időprogram	X	X
CSATLAKOZÓK		
Antenna be/ki	koax (75 ohm)	koax (75 ohm)
Video be/ki	Scart	Scart + RCA/Scart
Hang be/ki	Scart + RCA	Scart + RCA
Mikrofon		jack (3,5)
Fejhallgató	jack (6,3)	jack (3,5)
Szinkron	jack (3,5)	

Műszaki jellemzők

Típus	Hitachi VT-F 785		ITT-Nokia VR-3781	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
Vételei csatornák/frekvenciák (MHz)	VHF 1-12	42,4	VHF 1-12	47-
kábel+hypercsatornák	435	435-871	kábel+hypercsatornák	646
	UHF 21-69	90	UHF IV-V sáv	470-868
RF (antenna) érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra (tV)	34-42	33-42	30-39	30-39
RF kimeneti csatornák	1	1	1	1,2
Videokimeneti szint (V csűcs-csűcs)	75	78	75	77
Videokimeneti impedancia (ohm)	43	44,5	43	43
Videó jel/zaj viszony (dB)	260	260	-	260
Sorbontás (sor) SP LP	-	240	-	230
Hang jel/zaj viszony (dB)	43	52/49	-	48,5/47
állófes sávon SP/LP	-	85/85	-	93/93
HIFI sávon SP/LP	70-12	65-15/63-7,5	-	43-12/50-7
Hangfrekvenciás átvitel (Hz-kHz)	20-20	20-20/20-18	-	20-22/20-22
állófes sávon SP/LP	-	0,17/0,25	-	0,11/0,17
Nyávgóság hangban (± %)	-	0,005/0,006	-	0,0035/0,0035
állófes sávon SP/LP	-	-	-	-
HIFI sávon SP/LP	-	-	-	-

igazi kuriózumot jelent. A felvételek elé (vagy a felvételre) időpontokat is lehet írni, sőt feliratozni is tudja a VT-F 785 a filmeket. A feliratok kétfajta méretben készíthetők, és a betűk a tárcsák segítségével választhatók ki. A jobb vágások érdekében a forgó fejdob reptőlü forgófejet is tartalmaz, ami inzerit snített is lehet. Végül, hogy teljes legyen a kényelem, nemcsak a lejátszott, de a visszalévő szalagidőt is megmutatja 30, 60, 120, 180 és 240 perces kazzetták esetében.

A szerkesztésnél egyébként az időpontok a tv képernyőjén ellenőrizhetők, mint ahogy a tv képernyőjén a menürendszerből követhetően a többi Hitachi videóhoz hasonlóan kiráthatók például a programinformációkkal vagy felvétel elé szánt azonosító időjelzésekkel kapcsolatos adatok, de megjeleníthetők a hangkorrekcióra vonatkozó beállítások is angol, német és francia nyelven.

A VT-F 785-öst valóban jól lehet használni vágómagnónak. Az állókép stabil és tiszta volt, csak a kép felső részén tapasztaltunk igen enyhe zavarokat, gyorskeresésnél is jól érzékelhető képet láttunk, a félképváltási jelek vékony csíkok formájában jelentkeztek. Szintén jónak találtuk a kép jel/zaj viszonyát. A tesztábra rácszata nyugodt és stabil volt, összességében a normál tesztek nagyon tisztának hatott, kicsit többet vártunk a megismert szolgáltatások alapján a vízszintes irányú bontástól. Ezt jobban érezi a felvett műsorok alapján lehetett a finomabb részleteknél. Meglepően jó eredményt mutatott azonban ez a videómagnó a long-play üzemmódban. Felezté sebességén is csak 0,2-0,3 MHz-el esett a videóátvitel.

A szolgáltatók sorában itt sem feledkeztünk meg az automatikus feljlesztítérendszerrel, mely minden indításnál és leállításnál a mozgó fejdobot egy műanyag henger segítségével enyhén letisztítja a rárakodott szennyeződésektől. Ezen a típuson ez a művelet önállóan is elvégezhető. Igen praktikus, hogy a tracking (követés) manuálisan és automatikusan is állítható, és távvezérlőn keresztül is lehet szabályozni. Van szalag elejéről történő ismétlési mód, végteleni-

telt lejátszás és indexkeresési rendszer. A tv-program nézésekor egy automatika az adás befejezése után 8 perccel kikapcsolja a készüléket.

A készülék behangolása frekvenciaszintézises, de lehetséges közvetlen csatornaszám-beállítás történő beállítása is. 69 csatorna tárolható, későbbi időpontban történő felvételek készítésére egy évre előre 8 programhely áll rendelkezésre, de mód van hetente vagy naponta azonos időben történő felvételekre is. Hálózatkimaradás esetén az elektronika egyórás védelmet nyújt.

Eltérően (rossz) szokásunktól, érdemes kicsit bővebben foglalkozni a hangrészsel, hiszen mégiscsak olyan videómagnókról esik szó, melyeket sokan hangmagnóként akarnak majd használni. Ha meggondoljuk, hogy egy kazettára 8 óras műsoridő fér, és 600-700 forinttal számolunk egy szalagot, akkor rögtön nyilvánvalóvá válik nyersanyag szempontjából a gazdasági előny. Ez párosul jobb jel/zaj viszonygal, igen kis nyávgóságértékekkel, (szalagsebesség-ingadozással) és a szélesebb frekvenciaátviteli jellemzőkkel. Mindez persze a bevezetőben említett forgófejjel FM-eljárással rögzített HIFI hangra igaz, hiszen az állóféljelen a hosszanti hangsávra felvett jelenet továbbra is megvannak a technikai korlátai. A hosszanti hangsáv azonban – azon kívül, hogy felvételek monóban rögzíteni tudja a HIFI hangsávra

felvett anyagot – más szempontból is praktisan kezelhető. Nevezetesen utóhangosításkor, szinkronizáláskor vagy egy úti film eredeti hanganyagának szerkesztővel történő szerkesztésekor a korábbi hanganyag ezen a sávon cserélhető ki. Inzerszerkesztésnél viszont, amikor a forgófejjel készített kép- és hanganyagot kicseréljük, lehetőség van az állófes hangsványanyagának meghagyására. Igen praktisan és egyszerűen lehet önálló HIFI felvételeket is készíteni, ugyanis a készülék előlapon van az önálló hangfelvétel készítésénél a jobb és bal csatorna jelét fogadó két RCA-aljzat, és itt van egy RCA-bemenet a videójel fogadására is. (A másolások és szerkesztések könnyítésére szintén idekerült két jackcsatlakozó a szinkronjelek kiadására és fogadására). Hangmagnóként tehát úgy használható a VT-F 785-ös, mint egy audiodeck, az előlapon fogadja, a hátlaton kiadja a jeleket, és a felvett anyagot fejhallgatón keresztül ellenőrizhethetjük.

A laborvizsgálatok során nem volt panaszunk a HIFI sáv jel/zaj viszonyára, a nyávgóság LP-üzemben is 0,006 % körül volt. A 3 dB-es szintessel határolva SP üzemben tudta a 20-20 kHz-es átvitel, LP-felvételnél ez az érték – figyelembe véve a jobb csatorna valamivel nagyobb esését – 18 kHz-re csökkent. A meghallgatási vizsgálat során tisztán szót a zene. Sem a fűvósoknál, sem a zongorahan-

goknál nem hallottunk fejtkapcsolásból következő zajokat, a dinamikatartományt azonban szűknek éreztük, a dobbeütések lágyabbak voltak, kevésbé erőteljesek, mint a lemezen.

Az állófes sáv felső tartományában 15 KHz-es átvitelével (SP-üzem) meglepően sokat tudott, és a mechanikai korrektségére utal az itt mért jó nyávgósági érték is.

A csatlakoztatásokról már ejtettünk szót, de meg kell még említeni a hátlaton a két scart-aljzatra, melyekhez másik videó, vagy tv-t és pl. műholdvevőt lehet kapcsolni.

Összességében: a VT-F 785 igen praktisan kezelhető, sok szolgáltatást nyújtó videómagnó, és több olyan képességgel is rendelkezik, melyek a hazai forgalomban lévő típusok között egyedülvel teszik.

*

A VR-3781-ről már az első ránézésre tudjuk, hogy ITT-Nokia videómagnóról van szó. Előlapja követi azt a ferdén döntött design, melyet a gyártó korábbi készülékeinél már megismertünk. A kazettafészek ablakát e típusnál is egy lehajtott ajtó fed, melynek belső felületén találhatók a magnófunkciókkal, programozással és egyéb beállításokkal kapcsolatos gombok. Elhelyezésük áttekinthető és jól kezelhető. Közvetlenül a gombok felett kapott helyet a fejhallgató színtszabályozója, utóhangosításnál a hangkeverés arányát szabályozó gomb és a HIFI hang felvételi szintszabályozói.

Az előlapon van a mikrofon és a fejhallgató aljzata is. A távvezérlő is jól áttekinthető, a gombok azonban jellegtelenebbek, mint a Hitachinál voltak, „tűlrendezett” elhelyezésük nagyobb odafigyelést igényel kezeléskor.

A VR-3781-en a tv-csatornák behangolása az ITT-Nokia készülékeknek ismert módon történhet, közvetlenül csatornaszám-beírással és folyamatos kereséssel. Egyes OIRT csatornáknál kis frekvenciapozícióra szükség van, de a beállított kép tiszta, zavarmentes volt. A készülék memóriája 49 csatorna előre történő beprogramozását teszi lehetővé, míg különböző

zítésre, és a hangot ennek megfelelően veszi fel. A kijelző mutatja a lejátszott játékidőt és a maradék időt. A hagyományos idejű kazettáknál a tesztelést automatikusan elvégzi, 195, 210 és 300 perces kazettáknál azonban be kell írni, hogy milyen hosszúságú szalagot tettünk be a készülékbe. A már felvett és felvenni kívánt időtartamokat viszonyítja a programozott felvételi időkhöz, és jelzi, ha nem elég a maradék hosszúság. Az LP-üzem egyébként itt is kihasználható: képpen is, hangban is. A szolgáltatók közül meg kell említenünk az indexkeresési rendszert.

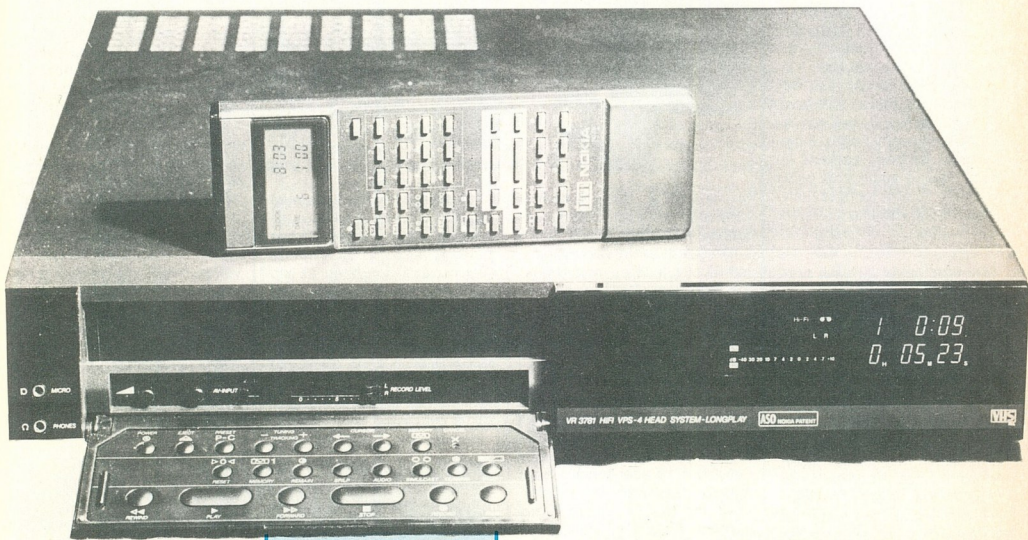
A mechanika gyors befűzé-

típusain alkalmazza, előbb-utóbb azonban más gyártóknál is előfordulhat. A képmínőség javítását, a magasabb frekvenciás-összetevőit, finomabb részletek visszaadását nem egy nagyfrekvenciás kiemeléssel (HQ) biztosítják, hanem olyan frekvenciafüggő jel-futási időkorrekciót alkalmaznak, mely lejátszáskor korrigálja az alacsonyabb és magasabb frekvenciák fázishibáit. Így a visszaadott kép részletekben gazdagabb, kontrasztosabb lesz. Mivel e megoldás nem a videójel átvételébe avatkozik be, így a zajokat nem növeli fel. A két megoldás együtt is használható, mint az a VR-3781-nél történik. Az ASO

többet. Hasonlóan a Hitachihoz, itt is nagyon jó volt az állókép minősége és az egyes képléptetés is.

Álló fejes, hosszanti hangszávon mind jel/zaj viszonyban, mind a frekvenciaátvitel felső tartományában kevesebbet produkál a VR-3781, mint a VT-F 785, szalagsebesség-ingadozás értékei azonban jobbak voltak.

A HIFI sztereó átvételnél – persze minden megszokás és felkészültség kérdése – nem tetszett a VR-3781 kezelhetősége. Hangja viszont jó volt. Önálló hangmagnódeckként használva ugyanis csak a scartcsatlakozón keresztül lehet bemenni. Van ugyan a sztereójelek fogadására

ITT NOKIA VR-3781

időpontokban lejátszásra kerülő felvételek rögzítésére 6 memóriahely van, melyekre egy éven belül programokat lehet beírni. A programozás természetesen távvezérlőn keresztül is történhet, az időpontok az LCD-s kijelzőn a videómagnónál is ellenőrizhetők. Természetesen – mint minden komolyabb készülékben – ebben a Nokiában is van VPS dekóder és hálózatkimaradás esetén egyórás védelem biztosítja a beírt adatok tárolását. Teletext dekóder beépítése esetén mód van a teljes beállítási kényelmet nyújtó közvetlen programozásra is VPS-rendszerben.

Felvételek a kísérő hangtől függetlenül a készülék elektronikája érzékeli, hogy monó, sztereó, vagy kétnyelvű adás kerül-e rö-

gés, gyors csévéléskor is a szalagot lazán befűzve a fejdob vezeti el, mutatja átcsevéléskor is az időt, amely alatt felvett műsor van, s a számláló leállása a film végének kijelzését jelenti.

A sajátosságok között meg kell említeni az ASO képjavító áramkör alkalmazását, melyről már többször szóltunk, mégis röviden visszatérünk rá, hiszen ez az ITT-Nokia által szabadalmaztatott megoldás széles körben még nem terjedt el. Ezt egyelőre ITT készülékek kivül a Sanyo

előnye különösen a gyengébb minőségű kazettáknál látható, az élek határozottabb rajzolatában.

A képmínőség vizsgálata során éppen ezért most is kíváncsiak voltunk hatásosságára.

Az eredmény szembetűnően elsősorban gyengébb másolatok lejátszásánál látszott. (Az ITT-Nokiának egyébként van olyan típusa, amelyen ez az áramkör kapcsolható, itt a hatásosság jobban érzékelhető.) A tesztképe és a monozkópára vizsgálat során a kép idegesebbnek tűnt, mint a Hitachinál, a jel/zaj viszony is 1-1,5 dB-el gyengébb volt, bár a sorbantáértékek közel azonosnak mutatkoztak. Részletrajzolásban szubjektíven a VR-3781-nél láttunk valamivel

és kiadására 1-1 pár RCA-aljzat, de az itt beadott hang/jelhez képnak is kell párosulnia. Nos, el tudunk volna képzelni még egy csatlakozókészletet, vagy egy fordított csatlakozókészletet, hogy az audioteknikát kedvelőknek ne kelljen újabb átalakításokkal bibelődni. A hangfrekvenciás átvitel szintjéről felvéve, a mutatott görbe szinte „olyan, mint a lénia”, a jel/zaj értékek is jók. Meghallgatva, a készülék szépen és tisztán szólt, a dinamikát jól adta vissza, a dobok erőteljesebbek voltak. Tisztán éreztük a fúvosokat és a kritikusabb zongorahangoknál is zavarmentesnek hallottuk a zenét, összességében HIFI hangmagnóként a VR-3781 is megállja a helyét.

A FEKETE, AZ FEKETE

Nemrégiben, egy baranyai nagyközsebben furcsállotta az éjszaka szolgálatot teljesítő rendőr, hogy éjjel 2 órakor fény szűrődik ki a helyi mozból. Amikor bepillantott, meglepődve tapasztalta, hogy a filmszínházban éjnek éjjel is zajlik az élet. Az élelmes helyi videótéka saját kamkorderével a filmvászonról rögzítette a legfrissebb mozikat, hogy másnap VHS-kazettákra másolja már jó üzletet csinálhasson a fekete portékából. A lefizetett gépésznek nem volt más dolga, mint hogy kicsit túlórázva, egyszer éjszaka is befűzze az Intercom népszerű filmjét. A mozigépészt azonnali hatállyal elbocsátották, a zugvideót pedig maximum 10 ezer forint szabálysértési bírság várhatta a fejletlen követően.

Ez a példa is elhangzott Pécssett, a Palatinus Szállóban, ahol idén ősszel rendezték meg második videósok vásárral egybekötött szakmai találkozóját. A háromnapos összejövetelen, melyen a hazai videókiadók és forgalmazók, valamint a videótékaok jelentek meg, a legtöbb szó azokról a szinte anarchikus állapotokról esett, amelyek jelentősen befolyásolják a magyar videópiac életét. A fekete videópiac változatlanul él és virágzik, jelentősen mérsékelve a legálisan és szabályosan tevékenykedő kiadók és kölcsönzők tisztességszámát, mely már mind gyakrabban veszélyezteti e vállalkozások sikerét, sőt működését. A három nap során számtalanszor elhangzott: a fekete piac, a szerzői jogok megsértése mindenütt a világon létezik, ahol működik a videópiac, ám annak mértéke már szorosan összefügg azzal, mennyiben úti meg az adott ország a jogállamiság mércéjét. Ha a fejlett nyugati országok Magyarország jogrendjét annak alapján ítélnék meg, mennyire védik a törvények a szerzői jogokat és mennyiben szereznek érvényt a jogszabályoknak, az ország megítélése

bizony még a mainál is kedvezőlenebb lenne. A videó iparában tevékenykedők azért hajthatják nap mint nap nyugodtan álomra fejuket, mert tudják: ma még nem létezik olyan média-, sajtó-, videó-, a szerzői jogok valódi védelmérő szülő törvény (nevezzük bárhogyan is), melynek szigorja kellő visszaható erő lenne. A szakmai találkozói vitái során többször is felvetődött: amíg a rajtakapott feketézó – legyen az piaci árus, illegális másoló vagy videótéka – maximum 10 ezer forintra büntethető szabálysértés vétsége miatt, ha lebukik, addig hiába küzd mind a szakma, mind a hatóság a tisztességes piacért, a szerzői jogok tiszteletben tartásáért.

Sós János, a Baranya megyei rendőrség képviseletében előadásában sem a megelőzésről, a hatékony intézkedésekről, legfeljebb saját tapasztalatairól tudott beszámolni. Új módszerként említette a zártkörű klubok kialakítását. Ezek lényege, hogy a társaságba öt üres kazettával és 500 forinttal kell belépni, s a kazetták cserébéréjével a klubtag folyamatosan kapja a másolt új slágerfilmeket: téka- és moziújdonságokat. A szavait követő indulatos vitából azután kiderült, hogy a szakmai hallgatóság ennél sokkal frappánsabb példák-

kal is elő tud hozakodni, s megvan a véleménye a rosszul előkészített, június végén szervezett egyhetes országos rendőrségi akciónál is. Ebben az időszakban soha nem látott méretekben utaztak el szabadságra a tékatulajdonosok, és tűntek el a hamis kazetták a piacokról, az engedélylen működő tékák polcairól. A rendőrség helyszíneken járt munkatársainak gyakorta fogalma sem volt, mi a különbség

az eredeti és a fekete kazetták között, s hogy ki mikor miért sért szerzői jogokat. Egy falusi tékát üzemeltető kölcsönzötulajdonos meglepetéssel elvitték boltjából az összes – szabályos – fekete színű videókazettáját, mondván, az intézkedő rendőrök úgy igazították útba, csak a VÍGA kazetta az igazi (lásd: SÁRCA), ami pedig fekete, az fekete... A rendőrség képviselője Pécssett is kifejtette a már sokat hangoztatott tényt: a rendőrségnek nem tartozik fő profiljába a hamis audio- és videokazetta-gyártók és forgalmazók felkutatása, ehhez nincs meg sem a szakértelme, sem az apparátus. Joggal hangsúlyozták viszont a videókiadók és a kölcsönzők: égető szükség lenne a büntető törvénykönyv módosítására, mely kellő szigorral lép fel szerzői jogok megsértőivel szemben. Ha például a hamis kazettát másoló berendezést lefoglalnák, a feketekazetták kölcsönző, árusító tékaok boltjait azonnal becsuknák, hamis kazettáit lefoglalnák, és főbüntetéséknél akár több év szabadságvesztés is járna, gyökeresen megváltozhatna a helyzet – véli

a szakma. Ma viszont még az is előfordulhat, amiről egy közszégi videókölcsönző számlolt be: a rendőrség által elkobzott kazettáinak egyikét felismerte másnap egyik barátjánál. Mint a barát mesélte, fogadalmat tett, senkinek nem árulja el, kitől kapta kölcsön a kazettát...

A kiadó képviselői és a kölcsönzőtulajdonosok türelmetlenül várták, hogy a jogokkal és törvényekkel kapcsolatos kérdése-

ikre, a szünetelőben lévő (vagy még csak ott van tartó) új jogszabályok részleteire feleletet, információt kapjanak – ám nem volt kitől. A szervezők – a TIT Baranya megyei szervezetének munkatársai – hiába tettek meg mindent, hogy összehozzák a szakmát a Parlament kulturális bizottságának egyik jeles tagjával, a Művelődési Minisztérium szerveződjő film- és videófőosztályának vezetőjével vagy a Magyar Mozgókép Alapítvány Videókuratóriumának elnökével, a meghívottak az utolsó pillanatokban lemondták meghívásukat. Így a résztvevők, felháborodásuknak is hangot adva, csupán egymás között folytathatták a mindannyiuk által jól ismert helyzet esetelését, szinte követelve valamilyen tényleges megoldást a mostani áldatlan állapotokra. Többször felmerült az APEH, az adóhatóság neve, amelynek ellenőrzési részlege füle botlást nem mozgatja, s a feketepiacban érdekeltek továbbra is adózatlan milliókat vehetnek zsebre, miközben a szabályosan működő kiadók és tékáik csökkenő bevételeiből érhetően kevesebb az adózott forint is.

A meghirdetett előadások miatt frusztrált résztvevők azért figyelmesen meghallgatták a MAG-NEW társaság képviselőinek érdekes ismertetőjét. Az újonnan alakult, kazettagyártással és sokszorosítással foglalkozó Kft. bemutatta az új VHS-kazetta generáció első darabjait (lásd Video Magazin 1991/9.), s beszé-

Tervez a VIDOSZ

A Videókazetta Kölcsönzők Országos Szervezete (VIDOSZ) tagjai saját bőrükön érzékelik a videózással, a szerzői jogok védelmével összefüggő jogszabályok hiányát, az ellenőrzés hiányosságait. Ezért is ajánlották fel szakmai segítségüket az Országos Rendőrfőkapitányságnak. Ez is elhangzott a szervezet közgyűlésén, melyet a szakmai találkozóval egy időben rendeztek Pécsen. Tervezik, hogy idővel saját maguk is megjelennek majd filmekkel. Az önállóan forgalmazott műsoros kazettákhoz így olcsóbban juthatnak hozzá a tékákosok.

A VIDOSZ szeretne egy speciális műsort készíteni, mely a videómagnó működésével, kezelésével, karbantartásával kapcsolatos összes teendőket bemutatná. Ez a kazetta a kölcsönzőkben foroghatna, így az új képmagnótulajdonosok az üzletben könnyedén megismerkedhetnek a készülékkel, mely közvetve a kölcsönzőtulajdonosok előnyére is válhat: kevesebb kazettát kapnának vissza megrongáltan. A közgyűlésen felvetődött a tékaalkalmazottak képzése is. Az oktatási programban helyet kapna a filmismeret, egy kis filmesztétika, a szerzői jogok megismertetése, alapszintű számítógépes tudnivaló, a magnók kezelése, a kazetták sajátosságainak elmagyarázása. Minderre annál is inkább szükség lenne – szólt a legfőbb érv –, mivel sok vállalkozó manapság a legalapvetőbb ismereteket nélkül nyit videótevényt, márd pedig ez is egy szakma. E programot támogatók segítségével, pályázati támogatásokkal lehetne elindítani. Az első színhely Szolnok lenne.

molt arról az amerikai Macrovision elektromos másológátló rendszerrel, amely élvezhetővé teszi a tékákból kölcsönzött kazetták másolásakor rögzített képet. Az eljárás lényege, hogy a zavaró jelet egy berendezéssel segítségével sokszorosításkor helyezik el a kazettán, melynek lejátszásakor a műsor tökéletesen élvezhető, ám csak rossz másolatot lehet készíteni róla.

A szakmai találkozón az előadások mellett és helyett mód nyílt arra, hogy a kiadóvezetők és a kölcsönzők a napi rohanásból kiszakadva nyugodt körülmények között cserélhessék ki tapasztalataikat. Közben pedig zajlott a vásár is. A kiadók egy része nem kis sikerrel kínálta filmügydonságait, s megjelentek az újdonsült hazai VHS-kazettagyártó cégek is. Az IVA Kft. új szolgáltatását, a videóprintet, a

videófelvételtől készíthető fotó-eljárását hirdette, az S. I. Coop és a Centex Software Iroda videókölcshözők számára kínált korszerű számítógépes nyilvántartási programokat.

A videószakma – a szervezők hibáján kívül, azok nagy bánatára – végül is keserű szájízlel utazott haza a pécsi találkozó, mely számukra nem sok újat hozott. Utban hazafelé mindenki azon gondolkodhatott: vajon a meghívottak azért nem tisztelték meg a videósok táborát, mert szegélyelték, hogy egy év elteltével semmilyen változásról, előrelépésről nem tudtak volna beszámolni? Vagy tán azért, mert úgy érzik, nem kell még komolyan venni a legális videópiacot érdekelteket, akik egymillió videótulajdonos kiszolgálásában szeretnének becsülettel tevékenykedni?

Hol tart ma Magyarországon a videózás? Milyen ma a magyar videópiac?

E kérdésekre kért feleletet Pécssett a Video Magazin a szakmai találkózón részt vett néhány szakembertől, akik érthető módon saját tevékenységük figyelembevételével fogalmazták meg olykor egymástól is eltérő, tanulságos válaszukat.

DEMETER ISTVÁN, TISZA MOZI KFT, VIDOSZ-ELNÖKSÉGI TAG:

– Válaszút elé érkezett a videópiac ma Magyarországon. Rövid időn belül el kell döntenet, hogy a fekete piac léte miatt tovább balkanizálódik-e a helyzet, vagy felzárkózunk-e a szerzői jogok védelmében Európához. Azt látom, hogy a magyar videópiac válságban van: a fokozatos elszegényedő videó-tékák csökkenő vásárlóereje kezdi próbára tenni a videókiadók tűrőképességét. Ezen azt értem, kérdés, a kiadók bírják-e tőkével a csökkenő vásárlást. A videótekák bevétele aggasztóan csökken. Van olyan tékás, aki ebből a válsághelyzetből abban látja a kiutat, hogy kölcsönzójében más kereskedelmi, szolgáltatói tevékenységet is végez. Másik része viszont a fekete piacot, a könnyebb elmozdulási irányt választja. A kiadó egy részénél is fennáll ez a helyzet, hiszen köztudott, hogy egy részük nem tiszta módszerekkel dolgozott, s az is elképzelhető, hogy szaporodhat a jog nélküli filmek megjelenítése. A helyzetet súlyosbítja, hogy a hatóságok ellenőrzések szinte teljesen hiányoznak, illetve nincsen meg az ellenőrzéseknek, szankcióknak a jogi háttere. Ez még inkább nehezíti, hogy mindenki tiszteletben tartsa a szerzői jogokat. Szurkolok azért, hogy az európai és ne a balkáni utat válasszuk. Ezért a VIDOSZ-on keresztül saját működési területeinkön is keresem a kapcsolatot a videótekásokkal, a hatóságokkal, minden tisztességes polgárral, aki hajlandó tenni a tiszta videózás érdekében. Azt is meg kell valljam, egyelőre csekély eredménnyel.

S hogy hol tart ma a videózás Magyarországon? Úgy érzem, az ország gazdasági helyzetéhez, állapotához képest kicsit talán előrehaladt a videóval való ellátottság, s jelentős mennyiségű pénz forog a hazai videópiacra, jóval több, mint a környező országokban.

NAGY GYÖRGY, MAGNEW VIDÉOKAZETTA-GYÁRTÓ KFT:

– Az elmúlt két-három esztendőben jelentős minőségi változás történt Magyarországon. Lényegesen több és jobb minőségű képmagnó van mind a profinknál, mind a háztartásokban, mint korábban. Kialakult piac és konkurenciaharc van az országban, jelelt kalóziparral, ami nem is létezne, ha nem

lenne piac. Mi a műsoros kazetapiacra vagyunk érdekeltek, s idővel a közönségnek is akarunk kínálni őrés kazettát. Egy új típusú, nagyon jó minőségű VHS-kazettát ajánlunk, a filmforgalmazóknak pedig egy abszolút testre szabott kazettát, amellyel saját arculatukat is meg tudják teremteni, és fel tudnak lépni a kalózipar ellen. Ehhez, mellékszolgáltatásként hatékony másolásvédelmet is nyújtunk. Azonban jót: minőséget, egyediséget nem a legolcsóbb áron lehet kínálni. Szerencsére a minőség iránt ma már igény is van. Míg régebben ha egy fekete képernyőn néha megjelent egy-egy fehér pötty az agyonmásolt, rossz minőségű kazettán, az már videóképeknek számított. Szerencsére ma már az ilyen felvételeket nem nézik meg az emberek.

GYÁRFÁS LÁSZLÓ, ZOOM KFT, VIDÉOKIADÓ:

– Még mindig nagy fantáziát látok a magyarországi videóforgalmazásban. A nagy baj ott van, hogy pár évvel ezelőtől, amikor a videózás nálunk is elindult hódító útjára, az értelmiségi réteget, a művészfilmek kedvelőit a kicsit is komolyabb filmek iránt érdeklődőket oly alaposan elriasztották a videótekákból, hogy mind a mai napig nem sikerült odacsalogtatni őket. Ez lehet az egyik feladatunk. Mivel természetesen szeretnénk megélni is, a közönség nagyobbik részét is ki akarjuk szol-

Találkozó és Vásár

gálni: ma is az akciófilmeket és a vígjátékokat keresik legtöbbször, valamint a nindzsafilmeket, a kommandótörténeteket. Tartja magát a pornó is, amellyel mi nem foglalkozunk. A régi sztárok pedig ma már nem sztárok. Egy Lawrence Olivier, Michael Caine, Roger Moore már nem vonzza annyira a videoközönséget, inkább azok, akik a moziban is sztárok: Schwarzenegger, Danny De Vito, Stallone. Nagyon nehéz a piacot a kicsit is igényesebb filmek irányába befolyásolni. Bizom abban, hogy pár év múlva már nem lesz szívesen bemenni egy videótekába, mert olyan lesz a kínálat.

Nagy szüksége lenne ennek a szakmának – beleértve a forgalmazókat, a videótekásokat és a filmről író újságírókat, az üres kazettagyártókat, -importálókat, a laborban dolgozókat és a szinkron képviselőit is –, hogy alkalmanként összejöjjen és bepótolja azokat a találkozásokat, beszélgetéseket, amelyek fontosak lennének és most nagyon hiányoznak. Ám nem úgy megszervezve, ahogy az itt Pécsért történt. A magyarországi videóforgalmazók egyesülete tervezi, hogy talán november táján szervez egy ilyen szakmai találkozót.

EGERSZEGI LÁSZLÓ, EXCELL VIDEO-AUDIO RT VIDEÓKAZETTA-GYÁRTÓ CÉG:

– A kereskedelmi forgalomban kapható kazettákkal viszonylag telíteti a piac, nagy az árharc. Sajnos, Magyarországon az a jellemző, hogy az emberek „árát vesznek”, nem pedig videókat. Abszolút nem ismerik ki magukat – sokszor még a forgalmazók sem –, milyen mechanika, milyen szalag van a kazettán belül. Bizony nehéz minőséggel a magyar piacra lépni. Nagyot kellene változnia a szemléletnek, hogy rossz videótérmet ne kerülhessen be többé a piacra. Az Excell a legnehezebb utat fogja választani: megpróbáljuk úgy terjeszteni a kazettákat, hogy például az elárúsítóknak, boltvezetőknek egy-két óras bemutatást szervezünk, ahol demonstráljuk a különféle név nélküli kazettákkal, milyen különbség lehet kazetta és kazetta között. Ezzel is megpróbáljuk elérni, hogy legalább az eladók fel tudják világosítani a

vásárlót, milyen kazettát is vesz. Erre van is igény. Az első ilyen bemutató Baranyában lesz, gyárunkban.

SAIBÁN ISTVÁN, VIDEO NÍVÓ VIDEOÜGYNÖKSÉG:

– Egyre nő az igény a színvonalas, szinkronizált videófilmek iránt. Ami a hazai videózásban elszomorító jelenség, az a fekete piac jelenléte, mely kemény konkurenciát jelent. Sajnos a videókok nincsenek tisztában azokkal a szabályokkal, amelyek meghatározzák, mikor jelenhet meg egy mozifilm a legális videópiacon. A nézők egy része elsősorban a friss mozisiker-filmeket keresi, melyeket a fekete piacon talál meg. Egyelőre letörhetetlennek tűnik ez a fekete piac. Ennek ellenére úgy érezzük, meg lehet élni a legális videófilmek forgalmazásából is. Fontos azonban a forgalmazók által szabott ár. A nyári videókiadói árkedvezmények hatására nőtt a tékásk vásárlási kedve és a kölcsönzők forgalma is. Egy-egy film ára a kiadónál kezd beállni a 2700–3200 forintos átlagra, ami elérhető a kölcsönzőtulajdonosoknak. Nagy szükség volt erre az ármérsékletre. Így találkozott a tékásk és a forgalmazók érdeke, amely a filmet kölcsönzők számára is előnyös. Érdekeség a magyar videópiacon, hogy szinte napról napra nő a videótekák száma, ezzel azonban nem növekszik, csak még jobban megoszlik a korábbi vevőréteg.

KISS ZOLTÁN, MOKÉP VIDEOKIADÓ:

– A hazai videóhelyzet engem leginkább a jelenlegi magyar gazdasági élet kicsinyített tükörképére emlékeztet: kínálati piac, szabályozatlanság, spontaneitás, érdekelletetek.

Konkrétabban: a meglehetősen szűk hazai piacon egyre több kiadó próbálja meg portékáját elhelyezni. Hozzávetőlegesen két tuca kiadó körülbelül 50 filmet jelentet meg havonta. A konkurenciaharc legszembetűnőbb jele az árverseny, a forgalmazók többsége jelentős mértékű (a MOKÉP például ötvenszázalékos árcsökkentést hajtott végre az előző évhez képest.) Ettől függetlenül a jelenlegi kínálatot még fel tudják szívni a videótekák. Ezt támasztja alá az is, hogy az erősödő versenyhelyzet ellenére a MOKÉP Videó évről évre növelte forgalmát, és megtartotta piaci hídfőállásait.

A folyamatossá váló ellenőrzések és a szakma öntisztulási folyamatai valamelyest tisztították a piacot, de lényegi előrelépés ezen a téren csak a btk. módosítása után várható. Remélem, hogy a szerzői jogok megsértését szigorúan büntető jogszabály életbe lépése után a szakma hozzáértéssel végre felvértezett hatóságok teljes szigorral lépnek fel a legális piacra vesztélenként „szürkén” dolgozó kis kölcsönzők ijesztgetése helyett az illegális másolóműhelyek és elosztó bázisok feltárását és felszámolását reméljük az új törvénnyől.

A fekete piac legyűrése mellett azonban lényegesnek tartom a korrekt üzleti magatartást és a szerződési fegyelem erősítését a piac valamennyi szereplőjétől. Képtelen helyzet az is, hogy a szakma alapvető kérdésekben nem tud döntést hozni, konszenzusra jutni. Szükség lenne tehát (a VIDOSZ mintájára) egy, a kiadók, forgalmazók érdekeit ténylegesen képviselő, nézeteiket, véleményüket egyeztető, koordináló egyesületre, mert az eddigi próbálkozások nem vezettek eredményre. Hihetetlen, de tény: az informális csatornákat leszámítva, gyakorlatilag nincs kapcsolat, párbeszéd a kiadók között, ezért is elkerülhetetlen a szakmai összefogás.

Vonzások és választások

Mit szeretnek nézni a videózók? – választ kapunk a kérdésre, ha a Magyar Közvélemény-kutató Intézet adataiból 14 filmműfaj videóók által fellírtottnépszerűségi sorrendjét megnézzük. A kapott adatokból világosan körvonalazódik egy-egy filmtípus választóinak köre, így jól körülírhatók azok a társadalmi csoportok, amelyek különösen vonzódnak az egyes filmműfajokhoz

san a legiskolázatlanabb réteg (akik a 8. osztályt sem fejezték be) kedvenc filmtípusa.

A második csoportba azok a középiskolát végzett 31–40 év közötti Budapestben élő nők kerülnek, akik a rajz/meseфильm választják leginkább. Nyilvánvalóan azokról az anyákról lehet szó, akik kiskorú gyermekeikkel együtt videóznak, mintegy közös családi programként. A két csoportot összevetve kiténik a videóhasználat némiképp eltérő funkciója: a középosztálybeli családoknál a videó elsősorban a gyermekmeseválogatás kitégítését, a családi (anyával való) együttélést kívánja szolgálni, míg a másik csoport esetében a videó a tömegkultúra közvetítőjeként funkcionál. (Természetesen, mint minden, ez is árnyaltan kell szemlélni; lehetséges olyan variáció is, hogy magára hagyott gyerekek naphosszat bámulják Tom és Jerry kalandjait a videón, míg vidám családi-baráti társaságok együtt „krimiznek”).

ban magasan felülreprezentált a 61 évesnél idősebb, Budapestben élő, iskolázatlan (8 osztályt be nem fejezett) férfiak csoportja. Esetükben minden bizonnyal azok a jórészt paraszti származású, Pestre „szakadt”, iskolázatlanságuk miatt életük során kvalifikálatlan, fizikai munkát végző férfiak alkotják ezt a réteget, akik kényszerű nagyvárosi életformájukból nosztalgiaival tekintenek ezekre a természetfilmekre.

Elgondolkodtató azonban, hogy azok a rajz/meseфильmek magas arányban választók, akik gyerekeiknek ily módon nyújtanak szórakozást, alig választanak természetfilmet. Pedig a gyermekek, ha kellőképpen felkeltenek érdeklődésüket, életkorukból adódó kíváncsisággal fordulnának a természetfilmek felé is. Am úgy tűnik, kultúránkban nincs elegendő jelen a természet szeretete, a természet iránti érdeklődés, ami taggabb társadalmi összefüggéseiben a hazai zöld mozgalom erőtlenségében is tetest ölthet.

A művészfilm a két szélső korosztály (18–30 évesek és 61 évnél idősebbek) által leginkább választott műfaj, de mindkét korosztályban a legmagasabb iskolai végzettségűekről (főiskola/egyetem) van szó. A művészfilm tipikusan budapesti műfajnak bizonyul, ami magyarázható egyrészt a magyar értelmiség koncentrált fővárosi jelenlétével, másrészt azzal, hogy a művészfilmek videóforgalmazása még Budapestben is gyerekekipőben jár, vidéken pedig egyenesen megolthatlan. A fiatal értelmiségiek esetében a művészfilmek választása a nyitottsággal, intellektuális kalandvággyal magyarázható – valószínű, hogy esztéről-estére ők töltik meg az ART mozikat is. Az ő korukban még nem tapasztalható az a szakmai elkülönülés, ami az idősebb korosztály esetében nagymértékben a humán értelmiség felé tolja el a művészfilmzési szokást.

KLIP, KLIP, HURRÁ!

A műfajpreferencia második csoportját hat film alkotja:

5. videóklip (tánc, pop, rock, jazz)	30
6. tudományos-fantasztikus film	28
7. pornófilm	27
8. horrorfilm	26
9. természetfilm	23
10. művészfilm	20

Meglepő a videóklipke, könnyűzenei műsorok magas választottsága. Ez a műfaj a fiatal, 18–30 év közötti, középiskolát végzett férfiak kedvelt szórakozása, mind Budapestben, mind vidéki városokban.

Minden bizonnyal a tv műholdas programjaiból (főleg a Music Tv-ből) felvett se egymás között cserélgetett klipkazettákról van szó, illetve a videótétkákból kölcsönözhető híres együttesek, popénekesek videón örözött koncertfelvételeiről. Idehez elképzelni, hogy videóklipkeket hosszabb ideig nézzen valaki egymagában, sokkal inkább lehetséges, hogy társaságban, bulikon – esetleg csak „háttérzajnak” – használja az ifjúság.

A választottsági sorban következő három filmtípus „fe-fe” mellett; a sci-fi, a pornó és a horror ugyanazon társadalmi réteg igényeit elégíti ki, nevezetesen a fiatal (18–30 éves) szakmunkásokét. Különbség közöttük csak a lakóhely jellegében mutatkozik: míg a sci-fi a Budapestben élők kedvelt műfaja, és a horror a vidéki városban élők, addig a pornófilm nézése kimagaslóan a falusi férfiak kedvelt időtöltésének számít.

A természetfilmet mintha nem kedvelnék a fiatalok, legalábbis nem nagyon választják – ez derül ki az adatokból. Ez egy „öreges” műfaj: a két legidősebb korosztály, az 51–60 évesek és a náluknál idősebbek kedvelik. A választás-

Az idén tavasszal végzett felmérés (lásd még Video Magazin, 91/10: Így videóznak mi!) 14 filmműfaj népszerűségére kérdezett rá. A választók alapján 3 csoportot lehet elkülöníteni (4-6-4 felosztásban).

ÉLEEN A KALANDFILM ÉS A WESTERN

Az első csoportba a négy legkedveltebb, legtöbbször által választott filmtípus került: (népszerűségi arány %, 1000 fős reprezentatív minta alapján, akik közül 260-an rendelkeznek videóval)

1. kaland/westernfilm	34
2. bűnügyi film/krimi	33
3. rajz/meseфильm	33
4. karate/akciófilm	32

A legkedveltebb filmek nézői körét tekintve mindenképpen figyelmet érdemlő az a tény, hogy míg a videótulajdonosok nagy része a középosztályból és a fölöttük elhelyezkedő rétegekből való, addig a legjobban nézett filmek nézői (az egy rajz/meseфильm kivéve) nem közülük kerülnek ki, hanem az alacsonyabb iskolázottságú rétegekből. E népszerűségi arányokból arra lehet következtetni, hogy talán nem a videótulajdonos középosztály videózik a legtöbbet, hanem az alacsonyabb iskolázottságú rétegek.

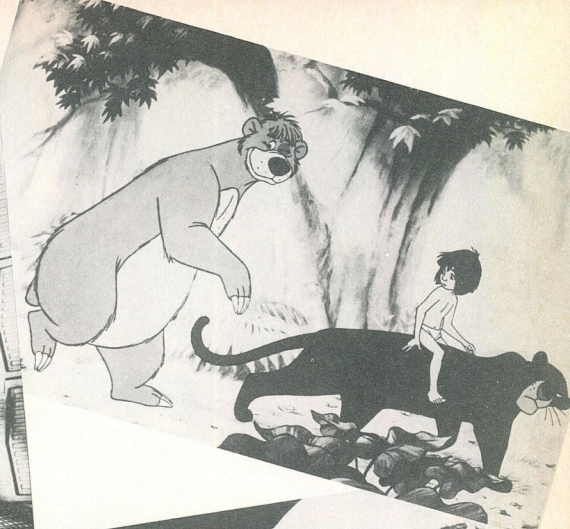
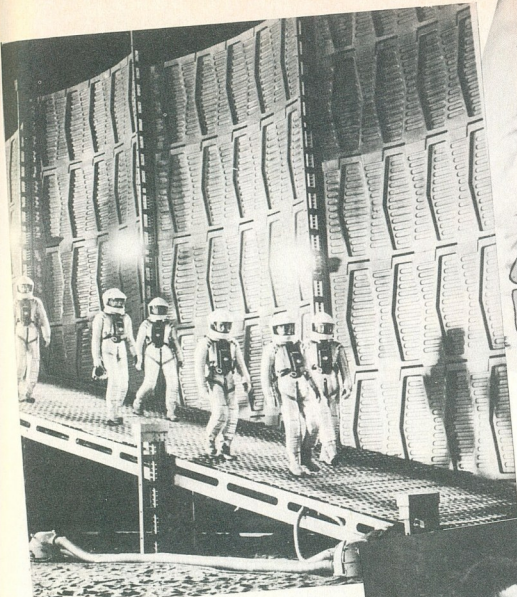
A négy, legtöbbször által választott filmtípus nézői két csoportba oszthatók:

Az egyik csoport a két fiatalabb felnőtt korosztály (18–30 évesek és 31–40 évesek) férfi tagjait foglalja magában, akik Budapestben vagy nagyobb vidéki városokban élnek. Közülük a szakmunkások a kaland/western és a karate/akció filmeket választják, míg a krimi maga-

A „SEREGHAJTÓ MÚFAJOK

A preferenciasorrendben a filmműfajok harmadik csoportját négy „seregajtó” műfaj alkotja:

- 11. dokumentumfilm 18
- 12. sportfilm 18
- 13. amatőr videófelvétel 17
- 14. oktatási/szakmai anyag 16

A dokumentumfilm és az amatőr videófelvétel (ezek adott esetben akár egybe is eshetnek: amatőr dokumentumfilm) az idősebb, 51–60 éves és a 61 év fölötti, felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező, Budapesten élő férfi korosztály kimagasló „alulreprezentáltsága”. A dokumentumfilm tehát nem egy közkedveit műfaj.

A dokumentumfilm és az amatőr videófelvétel egy részének esetében azokról a dokumentumanyagokról lehet szó, amelyek az 50-es éveket, az 56-os eseményeket és az utána következő 60-as, 70-es éveket tárják fel – vagy rögzítik a 80-as évek végén bekövetkezett változásokat (pl. Fekete Doboz). Az idősebb értelemiségi korosztály a félmúlt történéseinek filmen való „újraélésével”, ön maga múltjával való szembesítésével talán saját sorsának nagyobb történelmi léptékbe helyezését éli meg. A fiatalabb korosztály fanyar viszonyulását a dokumentumfilmekhez talán az iskolai történelemoktatás „hüsdaráló”-ján való átnyomatásuk

nak köszönhetjük, annak a tarthatatlan helyzetnek, hogy felnövekvő generációk alapvető társadalmi ismeretek nélkül, a társadalmi érzékenység teljes hiányában hagyják el a magyar oktatási rendszert.

A videokamerák nagyon magas ára miatt az amatőr videózás még nem terjedt el nálunk annyira, hogy amatőr videófelvételek nézése számottevő szerepet játsszon a hazai videózási szokásokban.

A sportfilm egy szélesebb korcsoport, a 18–30 éves és a 31–40 éves férfi szakmunkásréteg által választott műfaj, miként minden bizonyos a sporteseményekre járás (foci-meccs...) is az ő „műfajuk”.

Az oktatási/szakmai videós anyag a legkevésbé választott a videózők körében. Hazánkban még szinte teljesen ismeretlen az Amerikában olyannyira elterjedt „házi videós oktatás”, ami felöleli a hétköznapi életben való boldoguláshoz szükséges ismeret és tudásanyag terjesztését videóon (főztanfolyam, csecsemőápolás, házi kertészkedés...). Aerobikazétárt már lehet kapni, s korlátozott választékban nyelvi videós anyagokat is, ám ezek használata még szűk körre korlátozódik. Remélhetőleg élelmes vállalkozók hamarosan ráéreznek erre az úrra, s érdekesebbnél érdekesebb oktatók zakkakkal jelennek majd meg a piacon. Egyébként az oktatási/szakmai videós anyag nézését a 18–30 éves, felsőfokú végzettségű, városban lakó férfiak jelölték meg leginkább. Bizonyára képzésük során nyílt alkalmuk oktatási/szakmai videófilmek megtekintésére – gyanítható, hogy jó részük nem önszántából nézett meg ilyen jellegű filmeket.

KIHASZNÁLATLAN VIDEÓLEHETŐSÉGEK

Bár az ország egynegyedének van videója, úgy tűnik, meglehetősen kihasználatlanok még Magyarországon a videó adta lehetőségek.

Az Európához való csatlakozás egyik kiinduló feltétele lesz a nyelvtanulás. Nagy szükség lesz tehát olyan nyelvi társalgási anyagok kazettára vételére és terjesztésére széles körben, amelyek mind az iskolai oktatásban, mind pedig otthoni nyelvtanulásra alkalmasak lesznek.

A hajdani Iskolateleviszióhoz hasonlóan se lehetne dolgozni az általános iskolai és gimnáziumi tananyagot iskolai „videós órák”-ká. Természetesen nem minden tantárgy „álja” ezt a műfajt – a fizika, matematika, nyelvtan talán kevésbé –, de kiválóan lehetne alkalmazni ilyen

jellegű videós anyagokat földrajz, biológia, kémia, történelem, irodalom, művészettörténet órák keretében. A „videós órák” nagy előnye a konkrét időpontokhoz kötött Iskolateleviszióval szemben, hogy az órarend átrendezése nélkül, bármikor levelelhetők.

Az ily módon feldolgozott iskolai tananyag egy részét felhasználhatóvá lehetne tenni népszerűsítő ismeretterjesztésre is. Ilyen lehetne a biológia-tananyag egészségügyi felvilágosító filmme alakítása-bővítése, a földrajzi tananyag vizuális útikalauzá átdolgozása turisták számára, akik így behatóbban megismerkedhetnek az úticélul választott ország tájával, városával, az ország szokásaival. Speciálisabb megközelítés lehetne a kultúra iránt fogékony utazni vágyók számára a művészettörténeti-kultúrtörténeti emlékeket feldolgozó videós anyag egy-egy korszakról, művészeti irányzatról, híresebb múzeumok anyagából, építészeti emlékekről.

A jelenlegi nagyarányú szakmai átstrukturálódás időszakában jól felhasználhatók lennének videóra vett oktatási anyagok szakmai továbbképzésekhez, új technológiák bemutatásához. Ezek a szakmai videós anyagok különösen a fővárostól távol eső területeken lehetnének nagy szolgáltatást, kiegészítő-szemléltető anyagként, egy átfogóbb átképzési program keretében.

Szükség lenne egy nemzeti dokumentumtár létrehozására, ahol hazánk fontosabb belpolitikai, pártpolitikai, társadalmi eseményeiről készített videófelvételeket, videóra átjuttatott dokumentum értékű filmeket archiválnának. Ide kerülhetnének a TV-Híradó vonatkozó irányna-

gai is. A nemzeti dokumentumtár anyagai kölcsönözhetőek lennének a kutatók, érdeklődők számára.

A filmtörténet s a jelenkori filmművészet kiemelkedő alkotásainak terjesztése a mainál jóval szélesebb körben és gazdagabb választékban szükségeltetik. Ennek megvalósításához – az ART mozihálózat támogatottságához hasonlóan – a művészfilmekkel foglalkozó videóforgalmazókat és videótékkákat a kulturális tárca támogatásában kellene részesíteni.

Ami a populáris filmeket illeti, Amerikában és a nyugat-európai országokban kezd lecsengeni a vad, erőszakos filmek ideje, csökken a népszerűsége a horroroknak, a pornónak, az akciófilmeknek, ezzel szemben feljövöben vannak a könnyedebb vígjátékok és a családi filmek, amelyek egyszerre több generációnak; az egész családnak nyújtanak szórakozást, kikapcsolódást. Előreláthatólag hozzánk is lassan beszivárognak ezek a filmek, miként ezt a hazai kiadók piacérzékenyen már jeleztek is: a tavalyi év második felétől nő az igény a vígjátékok, családi filmek és romantikus történetek iránt. Rendkívül nagy a kereslete a rajz/mesefilmeknek, s egyre inkább szinkronizált filmeket igényelnek a videófilmet kölcsönzők. Ezek a folyamatok remélhetőleg átstrukturálják majd a hazai videózási szokásokat is, s a jelenleg uraldomány „gyerekközpontú” és „férfiközpontú” videózás helyére a családközpontú szórakozás lép majd.

Feltéve persze, ha még idejében megszűle-tik a szerzői jogvédelemről szóló törvény, s ez mit nézni.

Argeljő Éva

AZ INKÁK FÖLDJÉN

I-II.

Juhász Árpád forgatókönyvíróként veteti el a nézőt Peruba, az inkák földjére a Televideo új, műsoros kazettáján. Már az inkák előtt több ezer évvel virágzó kultúrák léteztek a mai Peru területén. Hogy miként alakult ki ez a különös világ e különös természeti környezetben, hogyan éltek az emberek az óceán mellett, a sivatagokban és az óriás hegyek között e tájon, erre próbálja megtalálni a feleletet a hét epizódból álló sorozat.

Az első kazetta négy része 112 percig, a második kazetta három epizódja 74 percig tart.

A Televideo Kiadó egy másik újdonsága a gyerekek számára készült: Bigfoot és a Muscle Machines a címe a csaknem egyórás színes, szinkronizált amerikai rajzfilmnek, melyben amerikai óriásautók versenyeznek egymással az örök ifjúságot adó „életvíz” megtalálásáért, a titkot rejtő térképért...

**A Zánkai
Gyermeküdülő Centrum
videó-fotó
centrumának
programajánlatából:**

Videós alaptanfolyam felnőttek számára: a tanfolyam intenzív gyakorlati programra épül, és vizsgafilmmel zárul.
10 nap (9 éj) 1992. január 20–29.
Részvételi díj személyenként: 7 400 Ft (kollégium) vagy 10 450 Ft (szálloda).

Videós tanfolyam általános és középiskolában dolgozó tanárok számára: a tanfolyam segítséget nyújt a videózás oktatásában történő eredményes hasznosításához.
7 nap (6 éj) 1992. február 3–9.
Részvételi díj személyenként: 5 100 Ft (kollégium), 7 500 Ft (szálloda).

Oktatófilm-készítő tanfolyam általános és középiskolában dolgozó pedagógusok, oktatástechnikusok számára. A tanfolyam vizsgafilmmel zárul.
10 nap (9 éj) 1992. március 2–11.
Részvételi díj: 7 400 Ft (kollégium) vagy 10 450 Ft (szálloda).

Komplex oktatástechnológiai tanfolyam általános és középiskolában dolgozó pedagógusok, oktatástechnikusok részére.
A tanfolyam számítástechnikai, videókommunikációs, tömegkommunikációs tematikára épül.
7 nap (6 éj) 1991. december 2–8. és 1992. április 21–27.
Részvételi díj: 5 100 Ft (kollégium), 7 500 Ft (szálloda).

WEST WEST WEST WEST

Megjelenik
minden
hónap
első hetében

100 forintot ér
amennyiben Ön 1991. december 31-ig
műsoros kazettát vásárol a Televideo márkaboltjában
(Budapest VII., Erzsébet krt. 30.)
Kazettánként csak egy szelvényt használható fel!

TELEVIDEO

ZOOM

1. Terminator
2. Vasangyalok
3. Sissi
4. Dollárgalopp
5. Baseballbikák
6. Önkéntesek
7. Dobjuk ki anyut a vonatból
8. Korvoj
9. Benny Hill
10. Dexi és Buni
11. Most kapd el, Jack
12. Kegyetlen part
13. Aranygömb legendája
14. Álomküzdők
15. Keresztanya
16. Porschetolvajok
17. Gyilkossághoz öltözz
18. Látogatás Játékkországbán
19. A buszon
20. Didi, megőrzites

MOKÉP

1. Veszett a világ-színes amerikai bűnügyi film
2. Beépített ügynök-színes amerikai kalandfilm
3. Kísértő félelem-színes amerikai horror
4. Öröm-színes francia erotikus film
5. A jövő a nő-színes olasz erotikus film
6. Jog az élethez-színes amerikai dráma
7. Meghitt elhagyás-színes amerikai krimi
8. A csend hidja-színes amerikai dráma
9. Eleven vágy-színes francia krimi
10. Kövesse a tevét-színes angol vígjáték
11. Folytassa doktor-színes angol vígjáték
12. Folytassák a lányok-színes angol vígjáték
13. Piszkos alku-színes amerikai akciófilm
14. Fél lábbal a paradicsomban-színes olasz vígjáték
15. Véres hajsza-színes amerikai akciófilm
16. Végső megtorlás-színes amerikai akciófilm
17. Szuperbombázók-színes amerikai kalandfilm
18. Gördeszűk Love Story-színes amerikai kalandfilm
19. Los Angeles-i fojtogatók-színes amerikai thriller
20. Testi kapcsolatok-színes amerikai szatíra

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen tesz-szük közé magánszemé-lyek 100 szónál nem hosz-szabb szövegű hirdéseit. Felhívjuk a Kedves Olvasó figyelmet, hogy e rovatban nem áll módunkban közölni olyan hirdéseket, amelyekben megvételre ajánlanak vagy díjazás ellenében ke-resznek szerzői jogvédelem alatt álló műsorokat.

- Reklámáron eladó 1 db ITT 67 cm-es képátlós színes tv, egy db Panasonic NV-MS1 S-VHS kamkorder, 1 db Panasonic MV-FS1 asztali magnó, 3 db SABA VL - 100-as lámpa állvánnyal, S-VHS videókazetták, audio utó-munkálati berendezések. Gyöngyösi Tibor 6120 Kis-kunmaja, Móra F. u. 3. Tel: 77/31-304.

- Eladó SONY SL-T 30 ME Betamax videórekorder. Ale Ernő, 2132 Göd-felső, Ady E. u. 32/A.

- Panasonic M7-es kamkor-der használatlan bürönddel, 80 ezer Ft-os iránýáron el-adó. Ugyancsak eladó egy JVC HR 2200-as hordozható videómagnó (rossz) plusz tu-ner. Iránýár: 10 ezer Ft. Tor-ma Gábor, 77/21-188-as te-lefonon. (Érd)

VIDEOARÁSZ

1. Harlemi éjszakák (Duna Film)
2. Fekete eső (Duna Film)
3. Amerikai vérbosszú (Intervideo)
4. Végső megtorlás (Mokép)
5. Vasangyalok (Zoom)
6. Nico (Intervideo)
7. Fekete Kobra (Video 2000)
8. Piszkos alku (Mokép)
9. Ghost (Duna Film)
10. Örökké (Duna Film)
11. Tűzróka (Intervideo)
12. A rendő bosszúja (Video 2000)
13. Riválisok (VICO)
14. Emberrablók (VICO)
15. Nyomás utána (Intervideo)
16. Kommandós egység (Video 2000)
17. Örült Jake (VideoRent)
18. Dühöngés a becsületért (Video 2000)
19. Rendőrákadémia 5. (Intervideo)
20. Életerő (VICO)

Videoarász: Pécs, Sarokin tá-bornok u. 55. tel.: 72/12-510
További üzletek: Dunaszekcső, Mohács, Pécsvárad, Harkány

Fót. Vörösmarty tér 15.
Bp. XIII., Pannónia u. 25.
Bp. XI., Fadrusz u. 14.

FOTIFON

1. Piszkos alku (Mokép)
2. Szuperbombázók (Mokép)
3. Fekete eső (Duna Film)
4. Tökéletes tanú (Intervideo)
5. Cry Baby (Duna Film)
6. Időutazók (Mokép)
7. Könyörtelen (Intervideo)
8. Lisa (Intervideo)
9. Convoy (Zoom)
10. Dollár-galopp (Zoom)
11. Átlátnok (Intervideo)
12. Túlvilági papa (Duna Film)
13. Az áldozat már nem kíváncsi (Duna Film)
14. Halálkereskedők (Intervideo)
15. Az orvítadás áldozata (Video 2000)
16. A küzdelem törvénye (Video 2000)
17. Fél lábbal a Paradicsomban (Mokép)
18. Los Angeles-i fojtogatók (Mokép)
19. A kém (Duna Film)
20. Erotikus Kobra (Mokép)

FOTIFON BONUS

Ha kivágja ezt a szelvényt,
egy műsoros kazetta díjtalan
kölcsonzésére jogosít
a FOTIFON bármelyik tékájában

video
magazin

decemberi, ünnepi
számának
tervezett
tartalmából:

- Karácsonyi szenzációk a videótekákban
- Az év sikerfilmjei moziban, videón
- Szilveszteri videósztar-mosoly totó!
- Teszt: videólejtá-szók
- Sztarportré: Arnold Schwarzenegger
- A tékák ünnepi nyitva tartása

Egyvégtére két

Olykor előfordul, hogy egy-egy film befejezése még a forgatás idején sem végleges, ugyanakkor a történetnek több vége is elképzelhető. A producerek, rendezők döntés híján inkább több változatot is leforgatnak, hogy majd a vágóasztal mellett határozzanak. E döntésre Hollywood egy speciális megoldást is kidolgozott!

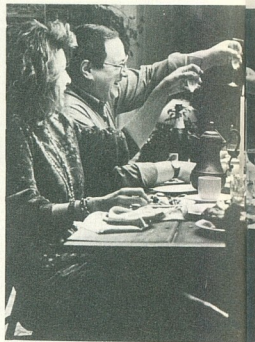

A hal neve Wanda

A hollywoodi stúdiók irányítói mindennél ravaszabbak. Biztosra akarnak menni. Ezért is hozták létre az úgynevezett „test audience”-t, azaz a próbavetítéseken részt vevő közönséget. Toborzás révén a társadalom legkülönbözőbb foglalkozású tagjait válogatják össze, hogy bemutassák számukra a már majdnem elkészült filmet. Egyetemisták és utcaseprők, titkárnők és háziasszonyok, pedagógusok és újságírók kérdőívek kitöltésével válaszolnak a gyártók, a forgalmazók, a producerek és az alkotók kérdéseire. Életben maradjon-e a hős vagy sem? Egymáséi legyenek-e a szerelmek vagy inkább szakítsanak? A tettes nyerje el méltó büntetését vagy garázdálkodik még tovább szabadon? A halálos beteg meggyógyuljon-e vagy lépjen át az örökkévalóságba? És így tovább...

A próbaközönség azután többségi alapon dönthet, némi tiszteletdíj fejében.

Ha ezután filmet néznek, és netán nem tetszik a vége, próbáljanak elképzelni egy másik megoldást is. Úgy, ahogyan azt nem egy esetben az alkotás készítői is tették! Íme az alábbiakban néhány példa a közelmúltból. (Ha már nem emlékeznek pontosan e fil-

Végzetes vonzerő

Szárnyas fejtámadás

mekre – mire jó a videó? –, érdeemes újra megnézni őket, s egyúttal magunkban, levetíteni” a végül is elvetett filmvéget.)

végleges megoldás szerint Jamie és John Cleese megszerzik az ékszereket, majd Dél-Afrikába repülnek a zsákmánnyal.

Ezzel szemben az eredeti írói szándék a következő volt: Jamie éppenúgy átveri John Cleese-t, mint a film addigi kockáin. A pénz megtartja magát – és egyedül repül el...

A próbavetítés közönsége azonban szerelmi kapcsolattal

A hal neve Wanda

Biztosan szerették ezt a sikeres Jamie Lee Curtis-filmet. A

ég

Casablanca

Ingrid Bergman és Humphrey Bogart szerepelme a Casablanca című filmben az utolsó pillanatig döntetlenre állt. Senki sem tudta, még a rendező sem, hogy Ingrid a férjével utazzon-e el és így részt vegyen a nácizmus elleni hősiesség küzdelemben, vagy Rick oldalán maradjon Casablancában. Itt végül is az eszmei tartalom mellett döntött a producer. Ingrid abban a bizonyos felejthetetlen jelenetben elröpült a ködös éjben. Mi pedig megkönnyeztük e fájdalmas búcsút.

akarta zárni a filmet, mondván, inkább legyen boldog mindenki!

Végzetes vonzerő

Felejthetetlen a film vérengző befejezése. Nevezetesen,

hogy a feleséget játszó Anne Archer önvédelemből egy hatalmas késsel szurkálja az öt megsebesítő Glenn Close-t. Aztán jön a férj, Michael Douglas, és hosszas küzdelemben vízbe fojtja az elpusztíthatatlan Close-t, amíg végre megszabadul tőle.

Az első feldolgozásban viszont Glenn öngyilkosságot követ el, ám úgy, hogy a gyantút Michaelre terelje. Az öntudatlan ájulatban fekvő férfi kezébe nyomja a konyhakést, melyről saját ujjlenyomatát ravaszuul letérli. Utána a kést a térde közé szorítja harakirit követ el. A megérkező rendőrök így Michaelt tartóztatják le, emberölés vádjával.

Jó, nem? Talán jobb, mint a megvalósított megoldás, de a tesztközönség inkább a vérengző bosszú mellett döntött. Glenn tehát ezért „nyírta ki” a férj a szó szoros értelemben, a „nép” akarata mellett.

Szárnyas fejvadász

1. Harrison Ford, a címszereplő és Sean Young a várost megmentik, és együtt távoznak el.

2. A rendező azt hiteti el a nézővel, hogy Ford nem is igazi ember, hanem egy cyborg, egy emberi másolat.

Az elővetítés lágy szívű közönsége határozottan azt kívánta, hogy Ford valódi ember maradjon. Így is lett!

Rózsák háborúja

Ugye látják még maguk előtt a híres csillárjelenetet, ahol a két holtfáradt ember együtt és egyszerre lehel ki páráját a luxuskörnyezetben, miután szebbnél szebb tárgyakat és a csodaautót is porrá zúzták? Nos, eredetileg Kathleen Turner és Michael Douglas egy zordabb befejezésben, párbajban végeznek egymással, vérben fetregve. A közönség ezt egy árnyalattal brutálisabbnak tartotta a kelletnél, ezért született meg a másik vég.

Egyik kopó, másik eb

A nagyszerű detektívkiutató egy rossz ember a film végén

lelővi. Tragikus a befejezés. Am meglepő módon ezt a próbanézők kívánták így. Az írók humanusabbak lettek volna az ebbel... Ejnye, a kutyafeját, kedves amerikai nézők!

Önök miként döntöttek volna?
Tatár Eszter

Rózsák háborúja

Egyik kopó, másik eb

Mondják, hogy Sylvester Stallonének – századunk hozzá mérhetően nevezetes férfisztárjaihoz hasonlóan – legalább két arca van. Nem kell persze mindjárt a legrosszabbra, holmi Michael Jackson-féle képpasztikázásra gondolni: Stallone két (netán még több) énjének vonásai meglepően hasonlóak. Olyannyira, hogy kritikusai szerint valójában mindvégig egyetlen emberről van szó – arról, amelyik homlokpántot hord, és nehézsúlygyűvert cipel vadul izmos vállán...

A férfi, akit RAMBÓNÁK hívtak

Egy olasz származású fiatal ember számára a hatvanas években igazán csak néhány út vezetett a filmvilág berkeibe: vagy a Coppola-Cimino-Scorsese tengely érdekszférájába tartozott, vagy gengszermifelt forgatott, vagy... a többi az olvasó képeletére bízom. A vérbeli amerikai sztárok ideje volt ez. Egy évtized, mely az egyszerűség kedvéért magának perelle Frank Sinatra-t és az ifjabb Sammy Davist, s mely lát-szólag érintetlenül hagyta Hollywoodot, ahogy elviharzott felette.

Aztán mégis... A fű alatt zajló változások évtizede volt. Azután lecsengett, jöttek a hetvenes évek, jöttek a szerény tökével indító filmváltalatok, néhány mozi, amelyet szinte senki nem látott, köztük a *Capone* című banditástor, melyben egész sor friss itáliai arc tűnt fel, köztük Sylvester Stalloné...

Nem volt természetesen egészen új fiú a szakmában. A hatvanas évek legvégén nem kisebb ászsal forgatott együtt, mint Woody Allen. Az a felémelő feladat jutott neki, hogy fiatalokú társaival megtámad-

hatta Allent a New York-i metrón. A *Zöldségek* tiszta játékidejéből harminchat másodperc, a költségvetésből két darab százast jutott neki. Úgy tetszett, keményen metszett szája, darabos mozgású a gonosztevő szerepére predesztinálja. A *Capone*-ban pokolgépet bűtykölt, brooklyni utcai vagányokat ad jó néhány kisebb produkcióban, s kikötői pofozógépként lép elének a *Rocky* első tíz percében is...

A *Rocky* – az első nagy dobás. Akkorra, amekkoráról minden amerikai filmes titkon álmodik: Oscar-nyertes. Az „itáliai csodőr” oldalán ekkor tűnik fel a Coppola-klánhoz tartozó Talia Shire, mint filmbeli feleség – ám tévedés lenne azt feltételezni, hogy a dolgok ettől mindjárt könnyebben mentek. A hollywoodi pantheon mindenestire megint gazdagabb lett egy archetípussal: megjelent a hős, aki úgy győzött, hogy vesztített. Ezt a (látszólagos) el-

lentmondást igyekezett feloldani a *Rocky II.*, utóbb a *Rocky III.*, illetve *IV.* is – a jócskán a nyolcvanas évekbe nyúló széria (melynek kései darabjai

egyöntetű vélemény szerint az első film térdéig sem érnek) olyan nagy sikerrel állította a feje tetejére a dolgokat, hogy Stallone győztes győztesként, mi több, vesztes győztesként mutatkozott meg előttünk – ahogy azt a honi tékákból kölcsönzött *Rocky*-videókon is láthattuk. Az ötödik filmet a hazai mozik is bemutaták. Ebben Stallone megint azt vetette harcba, aminek hírnevét köszönheti: legyűrhetetlen fizikumát. S noha a rossz nyelvek szerint *Rocky* Balboa egyetlen méltó ellenfele a biomechanoid földönkívüli rém – másként a nyolcadik utas, avagy a halál – volna, el kell ismernünk, hogy a rapmuzsika azért jó volt.

De ne vájunk az esemé-

Filmjei

Party at Kitty and Studs (1970) Party Kittynél
Bananas (1971) Zöldségek, r: Woody Allen (Intervideo)
No Place to Hide (1974) Nincs titok, r: Shafler
The Prisoner of Second Avenue (1974) A második utca foglyai, r: Melvin Frank (bemutatót)
The Lord of Flatbush (1974) A bozótos ura, r: Verona és Davidson
Farewell My Lovely (1975) Isten ved, kedvesem, r: Dick Richards
Capone (1975) r: Steve Carver
Death Race 2000 (1975) Halálós verseny 2000, r: Paul Bartel
Rocky (1976, színész, forgatókönyvíró) r: John G. Avildsen (bemutatót)
F. I. S. T. (1987) Ö. K. Ö. L., r: Norman Jewison (Intervideo)
Paradise Alley (1978, sz. fi. rendező) Edenkert a sivatárban (bemutatót)
Rocky II. (1979, sz. fi. r) (Intervideo)
Escape to Victory (1981) Menekülés a győzelembe, r: John Huston (bemutatót)
Nighthawks (1981) Fantom az éjszaka-

kában, r: Bruce Malmuth (bemutatót)
First Blood (1982) Első vér, r: Ted Kotcheff (Videa)
Rocky III. (1982, sz. fi. r) (Intervideo)
Staying Alive (1983, társíró, társrendező, r) Eletten maradni (bemutatót)
Rhinstone (1984) Hamis gyémánt, r: Bob Clark
First Blood Part Two (1985, sz. fi) Első vér 2., r: George Pan Cosmatos (Videa)
Rocky IV. (1985, sz. fi. r) (Intervideo)
Cobra (1986, sz. fi) Cobra, r: George Pan Cosmatos (Intervideo)
Over the Top (1986, sz. fi) Túl a csúcson, r: Menahem Golan (bemutatót)
First Blood Part III. (1987, sz. fi) Első vér 3., r: Russel Mulcahy (Videa)
Lock Up (1988, sz. fi) A bosszú börtönben, r: John Flynn (bemutatót)
Tango and Cash (1989) Tangó és Cash, r: Andrej Koncalovszkij (bemutatót)
Rocky V. (1990, sz. fi. r) (bemutatót)
Oscar (1991) r: John Laudi (bemutatót)
Dead Reckoning (1991) r: Roland Emmerich

Rossz film, jó védés az MTK-pályán: Menekülés a győzelembe

(Abyss), végül, de nem utolsósorban pedig nemrég bemutatott *Terminátor II.* című filmjével nyilván örökre belopta magát a látványos akciófilmek kedvelőinek szívébe.

A tucautomizként indult Rambo valószínűleg legendává vált. Szegény Stallone emelt fővel fogadta a csapást. Az erőkultusz kibontakoztatásának esztendeiben mindenképp kényelmesebb szerepet osztott ki neki a sors, mint Arnold Schwarzeneggernek, aki a barbár harcoss, Conan szerepében nálánál sokkal nehezebben tudta csak kifejezni az aktuális politikai mondanivalót. Igen, Ronald Reagan kedvence Rambo/Stallone volt (Bush ezzel szemben inkább Terminátorpárti), olyannyira, hogy a figurának a politikai jelképpé válás kínjait is ki kellett állnia. Erős ember lévén persze nem rokkant bele, s túlélte azt a társadalmi rendszert, mely kiátkozta – akárcsak a hatvanas-hetvenes évek szuperhőse, a leggyőzhetetlen James Bond.

Az afganisztáni harcmezőről hazatérve Stallone még rá is tett egy lapáttal. Ezúttal Paula Gossling „kemény” krimijének hőseit, a Kobra csúfnévű rendőrszűrtet vélték felismerni benne. Neve ekkorra védjegyek számított már, fizikumának dicséretét számos fitness-magazin, továbbá John Travolta zengte, akinek nagyszerű *Életben maradni* (Staying Alive) című filmjét Sylvester Stallone rendezőként is jegyzi.

„Hozzáségített, hogy új emberre váljak” – nyilatkozta Travolta. „Hála neki, önmagam lehetek megint!”

Sylvester egyébként néhány pillanatra maga is feltűnik a filmekben: jellegzetesen dögös léptekkel, sőtét napszemüvegben halad a New York-i utcán, mint a sikeres amerikai eszményképe. Rendezői munkáját amúgy csak dicsérni lehet, a legtöbben hajlanak rá, hogy még a *Kobrárt* is megbocsássák neki.

A *Kobrában* szerepelt együtt először és utoljára (akkori) feleségével, Brigitte Nielsennel, akivel kapcsolatban Stallone összes párja közül a legtöbb sületlenséget hordták össze a pletykalopak. A dumáradat már-már a színész alakját is elhomályosította – nem csoda, hogy megcsömörlött tö-

Stallone a krimi műfajában: Fantom az éjszakában

Nagy betörése: A Rocky, meg sem állt öt folytatásig

nyek elébe! Még csak 1978-at írunk. Sylvester még színészi babérokra aspirál. És csodák csodája, valóban jó a kikötői vagányból lett ökölvívó világbajnok testre szabott szerepében. Talán épp ez a siker indította el azon az úton, amelyet máig jár. Ő az az ember, akit nem felkérni kell egyes szerepekre. Ki kell találni számára a szerepeket.

David Morell a hetvenes évek végén írta vérfagyaláló bestsellerét a vietnami veterán, John Rambo életéről és haláláról. A történet *természetesen* filmváltozat alapjául szolgált, ám a producerek, Mario Kassar és Andrew Vajna már akkor annyira megbízták hősükben, hogy (a könyv szerzőjével ellentétben) élni hagyták Rambót.

A többi, ahogy mondani szokás, már történelem.

Morell egyébiránt később felülvizsgálta álláspontját, s nem áttalotta papírra vetni az előzőleg fejbőlött hős kalandjait a kommunista Vietnam dzsungelében. A második filmváltozat rendezője, társ-forgatókönyvírója az a James Cameron volt, aki *A bolygó neve: Halál* (Aliens), *A mélység títka*

A
Kobrában
egykori
feleségével,
Brigitte
Nielsennel
játsszott
együtt

le. A nyolcvanas évek második felében érezhetően valami újra, valami másra vágott – arra, hogy kibújhasson Rambo bőréből, s hogy emberként mutakozzék meg újra a közönség előtt. Ironikus módon a „visszatérés” elsőre, a *Túl a csúccsonnal* (*Over the Top*) sikerült. Sylvester igenis hiteles a fiáért harcoló, feleségét elvesztő s végül erejével diadalmaskodó sofőr szerepében. Sokáig úgy rémlett, be is éri ennyivel: *A bosszú börtönében* (*Lock-Up*) című börtönmoziról maga is úgy nyilatkozott, hogy az afféle dutyi-Rambo, melyet még a remek Donald Sutherland szereplése sem dobhatott fel. *A Tango és Cash* már voltaképpen paródia, melyben Stallone torz tükröt tart maga elé, és nézővel-sztárpartnerrel (Kurt Russel) együtt somolyog a múlt nagy dobásain. A hasonló szellemben fogant Oscar voltaképp visszatérés a kezdetekhez, ám Stallone ézúttal *igazi* nehézfiút, a Keresztapa-szerű gengszterfigurát hozza. Látnivaló: még nem jutott túl azon a bizonyos csúcson, épp ellenkezőleg, elidőzik odafent.

A
bosszú
börtönében

A rendezőkkel egy esetet kivéve mindig szerencséje volt. Csak Russell Mulcahy-val, a *Hegylakó* (*Highlander*) direktorával nem sikerült szót értenie a Rambo II. forgatása során – le is cserélte az operatőrként ott dolgozó Peter McDonalddal. Mégis, a jelek szerint elérkezett egy újabb próbatétel ideje: a hírek arról szólnak, hogy Stallone nagyszabású sci-fit forgat. Méghozzá Európában...

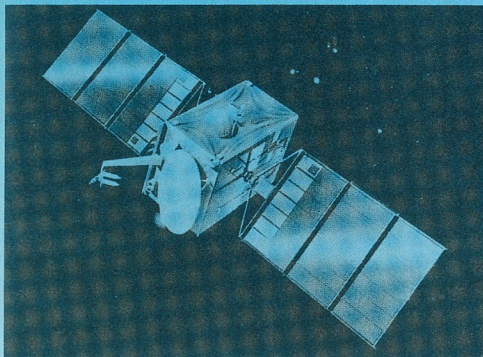
A bemutató időpontja egyelőre bizonytalan, csak annyi bizonyos, hogy figylemre méltó alkotás lesz, melyben a sztár ismét megmutathatja ama másik arcát. Mert ha még nem említettük volna, emlékeztet egy-két dologban testvére, a zeneszerző és popénekes Franke. Szereti a helyükön tudni a dolgokat. És míg Frank Stallone zenél, ő filmeket készít. A moziba járók és a videósok többé-kevésbé egyöntetű véleménye szerint egész jó filmeket...

Előkelő
„úr”
az
Oscarban

Gáspár András

Hírözön

9 és 1/2 hét II.

Készül a folytatás: „Ami most jön, ahhoz képest az első, a Kim-féle, csak óvodistáknak való kismese lesz.” Nyilatkozott Claudia Schiffer, az a fiatal modell, aki most belebújik Kim híres magas acélsarkú cipőibe. Ezúttal is Mickey Rourke jött számításba. Hiába, úgy látszik, a Vad orchideák óta a jeles színész inkább csak erotikával, mint színészettel foglalkozik...

Nicholson újabb „boszorkányai”

Jack Nicholson szerint az a romantikus vígjáték, amelyben éppen filmkezik. Most egy mindenre elszánt kutya-tréner alakít. Feladata az őrző-védő farkaskutyák oktatása. No, ez persze nem mentes a bonyodalmaktól sem. Három nő is sündörög körülötte, Ellen Barkin, Beverly De Angelo és Veronica Cartwright. A három színésznő most éppúgy Nicholson vállain szeretne befutni, mint az Eastwicki boszorkányokban Cher, Michelle Pfeiffer és Susan Sarandon. Jack állítólag remek formában van. Boldog kisgyermekével és azzal a tudattal, hogy Arnold Schwarzenegger mellett ő a legjobban fizetett férfisztrár. Villáját a szakmát cserélt színésznőből iparművészé vedlett Ali MacGraw rendezte. Ali a Love Storyban jutott a csúcsra, majd Steve MacQueenel kötött házassága után írással foglalkozott. Elváltak, majd Steve rákban elhunyt. Ali pedig idén megjelentette első regényét kettejük kapcsolatáról.

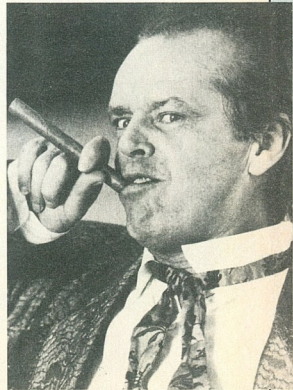

Női James Bondok

A revolveres hősnők titkos megbízatásait Debra Winger a Fekete özvegyben, majd később a Gyanú-ban mint FBI-ügynök vitte sikerre. Őt követte Jodie Foster (Báránycok csendje) s Whoopi Goldberg, aki már csak zsuru lett a Végzetes szépségben. Jamie Lee Curtis őrmester a Kék Acélban. Most Melanie Griffith nyomoz egy, a Harlemben játszó gyilkos történetben. A sztorinak címe még nincs, rendezője már van: Sidney Lumet.

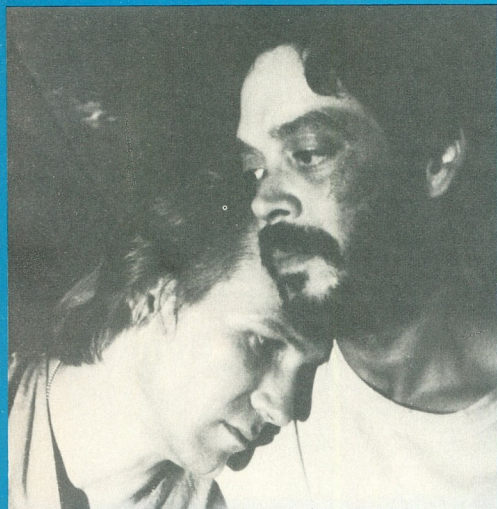
A Micsoda nő bátyja

Ismét filmkezik Eric Roberts, Julia Roberts bátyja, miután felépült kábítószeres és alkoholbetegségéből. A fiatal, tehetséges színészről még bő fél évtizede tűnt fel Mickey Rourke oldalán, a Greenwich Village papája című filmben, ám később már nem színészi alakításai miatt lett beszéd téma. Most, főleg húga segítségével, sikerült talpra állnia. Új partnerei nem mások, mint Kim Basinger és Richard Gere.

Filmen a Pestis

Albert Camus híres regénye, a Pestis sem kerülte el a hollywoodi stúdiók figyelmét. A spanyol rendező, Luis Puenzo által filmre vitt alkotás két férfi sztárja A pókasszony csókja című film forgató-sakor már összeszokott kettős, William Hurt és Raoul Julia.

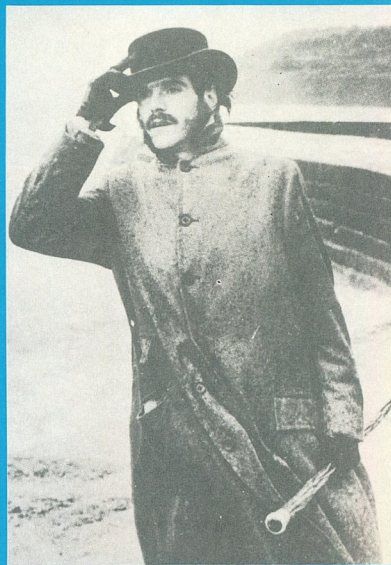
Shirley Calcuttában

Calcuttában forgat a Shirley Valentine-ből megismert színésznő, Pauline Collins, s nem is akárkivel: a Ghost-sztár Patrick Swayze-zel. A film címe City of Joy – Az öröm városa, rendezője Roland Joffe. Pauline mintha felszedett volna néhány kilót...

Főszereplők kerestetnek

A 9 és 1/2 hét rendezője, Adrian Lyne arra készül, hogy a Lolita című 1962-es hatalmas botrányt kavart Vladimir Nabokov-filmet és Könyvet ismét feldolgozza. Jelenleg főszereplőt keres. Annak idején a 12 éves császi-rént a 14 éves Sue Lyon alakította. James Mason volt a feje bűbjáig szerelmes egyetemi tanár. Most a jelöltek között nagy esélyes az E.T.-ből megismert, akkor kicsi kislány, most 15 éves Drew Barrymore, valamint a Kék lagúna II. sztárja, a hasonló korú, félig orosz, félig jugoszláv emigránsok gyermeke, Milla Jovovich. Szóba jött még a francia Vanessa Paradise, aki ugyan 17 éves, de formában, arcban gyermeki, valamint a kisé-érettebb Johdi May. A professzor szerepére Michael Douglas vagy Jeremy Irons pályázik. A jóslatok szerint a film már „lábon elkel”, azaz kasszasiker lesz.

A TRÜKK BIRODALMA

A kamkorderek mai és majdani kezelőinek ajánlott sorozatunk témája ezúttal:

Trükkszűrők, előtétek

KERET- ÉS SPOT-ELŐTÉT

A *keretelőtét* a kép széleit vignettálja. Ovális, szögletes vagy kerek sarkú keretbe foglalja a témát. Díszítő szerepe van.

A *spotelőtét* a közepén lévő kerek nyílása révén kiemeli a fő-témát, a környezet hangsúlyát csökkenti vagy megszünteti.

Mindkét típusnak sokféle változata ismert. Egyszerűségük miatt mi is könnyen előállítjuk. Használatukhoz tudnunk kell, hogy az előtét peremének élessége, élettensége függ a frontlencsétől való távolságtól, a blendétől és a gyújtótávolságtól.

Az *átlátszó keret- és spotelőtét* készítése a következő. Átlátszó szines vagy szürke fóliát, celofánt a kompendium külső méretére szabunk. Aszerint, hogy keret- vagy spotatást akarunk – a kívánt alakzatban vágjuk ki a közepét. Először inkább kisebb méretben szabjuk ki, majd a kompendiumra rögzítve, a keresőben ellenőrzve fejezzük be a munkánkat. Az előtét készíthető nagyméretű előhívott szines diálból is. Ennek előnye, hogy a dia motívumai, figurális alakzatai világos háttérrel foltszerűbben érvényesülnek.

Egy jelenet beállítását, snitjtét olykor úgynevezett „szubjektív kamera” módszerrel vesszük fel. Ez azt jelenti, hogy a szereplő szemével látta巨juk a cselekményt. Az 1. ábrán átlátszó spot előtéttel készítetttem egy holland

kisvárosban, Oudewaterben, ami arról híres, hogy egykor itt folyatták le a boszorkányok vizsgálatát. A kép szubjektív kamerabeállítás – íme, a megrotásra váró házak – *boszorkány-szemmel* nézve.

Az *áttetsző keret- és spotelőtét* vékony opál műanyag lemezből, áttetsző fóliából vagy pauszpapírból készíthetjük az előzőekben leírt módon. Alkalmi megoldásként a célnak tökéletesen megfelel egy hibátlan üveglap, melynek megfelelő részét valamilyen zsíros krémmel vékonyan bekentük. A kompendium külső felére szerelt előtét az adott világotátnak megfelelően színeződik el. Szabadban, az árnyékban lévő áttetsző előtét a kék égitől sötétkékes árnyalatú, a rávilágító alkonyati fénytől a narancssárga. Az előlőről rávilágító egyetlen fénytől az előtét nem lesz homogén tónusú. Az egyetlen megvilágításhoz segít egy kis tükröz vagy közleire helyezett tenyérrnyi derítő alufólia. Persze nem minden esetben kell ragasztodunk a homogén árnyalatú előtétet – sok függ a háttér fényelosztásától. Például ha felvételí motívumunk felső fele világos, alsó része sötétebb tónusú, az előtétet alulról szemből világítsuk meg. Ezzel a módszerrel sajátos térfhatást érhetünk el.

Lásd 2. ábra.

A 3. ábrán Piroskát sajátos keretbe foglaltam. Úgy tűnik, Piroka egy falon lógó tájkép előtt áll, de ugyanakkor mintha benne is lenne a tájban. A szokatlan, elentéletes hatás azért érhető el,

hogy a pauszpapírból készült keret egy szakaszát (a szereplő helyénél) kivágtam. Az optikai csalódást segíti a megszakított színes szegély, melyet filctollal festettem a pauszra. E módszerrel a *kiemelt/kivánt* főtéma csak mozdulatlan személy vagy tárgy lehet. Felvételi technológiához vegyük figyelembe a következőket. A kamerát helyezzük állványra. Komponáljuk képbe a szereplőket. Átlátszó műanyag- vagy üveglapot erősítsünk ideiglenesen a kompendiumra. Zsírkérrával vagy filctollal rajzoljuk rá a keret vonalát. A kiemelendő mozdulatlan személy kontúrját szintén jelöljük meg (elegető csak a kép alsó felén). A rajz alapján vágjuk ki a pauszkeretet, majd ragasztószalaggal erősítsük a kompendiumra, az üveg helyére. Finom korrekciót még a felvétel előtt is végezhetünk, kisé változtatva a szereplő testtartásán, kamerától való távolságán (vagy a varió látószögén). A keret *elér* trükközött szereplőn a pontos elhelyezése után, a felvétel alatt nem mozdulhat el helyéről. A többi szereplő, akiket a keret *mögött* akarunk megjeleníteni, természetesen szabadon mozoghat. A legjobb eredményt mozdulatlan tárgynál érjük el. Ekkor előnyös, ha a keret viszonylag élesen jelentkezik (a varió nagylátószögű részével és szűk blendével érhetjük el). Viszont szereplőnk kontúrját (még ha mozdulatlan is) nem valószínű, hogy tökéletesen ki tudjuk vágni – ezért inkább enyhén éleetlen legyen a pausz pereme (a varió normál vagy telés helyzetében és tágabb blendével készítve a felvételt).

Az *átlátszatlán keret- és spotelőtét* készítésekor a színes vagy szürke kartonból kivágtott előtétet az objektívóví *távolabb* erősítsük külön állványra, hogy a kamera mellől, oldalról lehessen megvilágítani. Erre is ehelyesen megvilágítsuk. Továbbá itt is megvalósítható a keret okozta optikai csalódás. Miután az átlátszatlán keret megvilágítása miatt az objektívóví *távolabba* kell elhelyeznünk, ezzel azt nyerjük, hogy *éles* lehet. Ez akkor is előnyös, ha mondjuk a kartonkeret szöve-

KOMPENDIUM:

Objektívire helyezhető fém vagy gumi fényellenző, mélyellenfényes felvételnél megakadályozza a kép kontrasztjának csökkenését, valamint a lencsetagoktól származó zavaró tükröződéseket.

get írunk, és ezt együtt vesszük fel az „ablakban” látható cselekménnyel. Szabadtéri felvételnél ügyeljünk a szíre, mert az természetesen csak akkor fúj, amikor éppen nem kell, és a gondosan beállított keret önállóítani szokta magát.

ÁTMENETI SZÜRÖ

A szűrő anyagának nem egyforma a denzitása (fedettsége). Általában két egyforma méretű mezőből áll – egyik része üvegesen átlátszó, másik fele neutrál szürke vagy egy meghatározott szín. A mezők élesen vagy lágyan határolódnak el egymástól. Több típusa létezik aszerint is, hogy sötétebb része milyen denzitásértékű.

Az átmeneti szűrőt többnyire a világos égbolt sötétítésére és/vagy elszínezésére használjuk. Táj felvételekor a szűrő fedett részét helyezzük az objektív felső felére, a tónusos és üveges mezőt találkozási vonalát – a denzitáshatárt pedig a távoli horizonthoz komponáljuk. Az egyszerűbb kerek szűrőnél a denzitáshatár a kör átlóján húzódik keresztül, ezért ez a típus a kompozíció lehetőségeit erősen korlátozza. Szélesebb körű felhasználást tesz lehetővé az objektív átmérőjénél nagyobb méretű kerek vagy téglalap alakú átmeneti szűrő, melynek rövidebb oldalával párhuzamos a denzitáshatár vonala. A szűrő függőleges irányú mozgásával és/vagy oldalra fordításával a denzitáshatár a kompozíció horizontvonalának bármely helyzetébe beállítható. Célszerű a szűrőt távolabba elhelyezni a frontlencsétől, például a kompendium külső peremére. (Egyes kompendiumoknál a szögletes szűrővájatban csúsztatható.) Az ajánlás azért előnyös, mert a távolabba he-

*A szerző a Magyar Televízió 53 éves operatőre, a Hungarian Society of Cinematographers (H.S.C. = Magyar Operatőrök Társasága) tagja

lyezett szűrő denzitásvonala némileg élesebben képződik le a közvetlen objektíve csavarnál, tehát jobban illeszthető a horizont vonalához.

Mint már említettem, a szűrő két fele lágyan vagy élesen különül el egymástól. A célnak megfelelően a denzitáshatár „átmeneti” szélességét variálhatjuk még az objektív gyújtó távolságával, a blendével és a szűrő frontlencsétől való távolságával is. Általában a lágy átmeneti szűrő inkább a varió nagy látószögű részéhez tanácsos használni, hogy ne rajzolják ki túlságosan élesen a denzitáshatár vonalát. A varió teljes helyzetében még az éles átmeneti szűrő sem igazán hatásos. Legfeljebb erősen leszűkített blendével, távolra helyezett szűrővel. Ebből következik, hogy variózásnál nem lesz kielégítő az eredmény, mert nagy látószögű képnél korrektt ugyan a szűrő beállítás, de a variózás közben folyamatosan ellágyul, szétkénődik a denzitáshatár. Ugyanígy korlátozott a kamera mozgathatósága. Egyedül a vízszintes irányú svenknél marad észrevétel az átmeneti szűrő. Tanácsos állványról dolgozni, hogy ne billenjen a szűrő denzitáshatára a horizont vonalához képest.

Ritkább esetben igényként merülhet fel, hogy a kép egyik felét „túlexponáljuk”, a „beégetéssel” eltüntessünk zavaró, felesleges részleteket. A felvételhez szürke átmeneti szűrőt kell használnunk. A kivilágosított területhez komponáljuk a szűrő üveges részét. A helyes „expozíciót”, a korrektt tónust a szűrő szürke részén keresztül, a belső automata fénymérő kikapcsolása után, kézzel állítsuk be. E módszerhez állványt használjunk – sem kameramozgás, sem variózás nem lehet.

A szürke átmeneti szűrővel a világítás kontrasztját is megváltoztathatjuk, de feltétele, hogy az árnyék pereme egyenes vonalú legyen. Ilyen gyakran adódik napfényes től felvételénél, épületek között. Az előző módszerhez hasonlóan csak mozdulatlan, fix beállítás készíthető. A kontraszt csökkentése, a világítás lágyítása a következők szerint történik. A képmező mély árnyékba eső, összefüggő területéhez komponáljuk a szűrő üvegesen átírt részét úgy, hogy a denzitáshatár az árnyék széleivel egybeessen. A helyes „expozíció” beszabályozása automata tával is történhet. Figyeljünk arra, hogy a szűrő szürke oldala mérsékelt denzitású legyen (ND 3, esetleg ND 6), mert erőteljesebb beavatkozás esetén (ND 9) átbillen a fény-árnyék megszokott látványa, és a napsütöttség terület sötétebb lesz, mint az árnyékos rész. A kontraszt növelése, a világítás keményítése az előző módszer fordítottja. Itt a

szűrő üveges részén keresztül az utca napsütöttség oldalát kell látnunk, a szürke felén pedig az árnyékos területet. Nagyon sötét árnyék létrehozásához ND 9-es szürke átmeneti szűrőt alkalmazunk. A szűrő denzitáshatára éles átmenetű legyen, ezzel jobban tudunk az árnyék pereméhez igazodni. Az automata használata zavart okozna, ezért kézzel állítsuk be a blendét – szemmel tartva, hogy a napsütöttes oldal „expozíciójának” kell korrektnnek lenni.

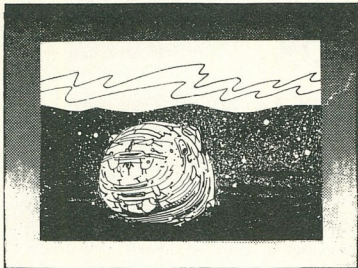
Legritkább esetben fordul elő, hogy az átmeneti szűrőt kiellen pusztaságon vagy tengeren kelljen használnunk, ahol a horizont

alakú színes átmeneti szűrővel. Maga a szűrő felület vörös, lefelé haladva fokozatosan narancsba, majd sárgába, alul üvegesen átírt részbe megy át. Függlőleges irányú elcsúsztatással tetszőleges színtartomány választható ki. Eredetileg fekete-fehér fényképezéshez gyártották, de mint az illusztráció is bizonyítja, a színesben is drámai effektust eredményez.

Problémát okoz, amikor szereplők felső teste a horizontvonal fölé kerül, és indokolatlan tartjuk, hogy a túl világos éges szürke átmeneti szűrővel tónusabbra változtassuk. Az a gondunk, hogy a szűrő erősen

része besötétíti szereplők arcát is. Az a feladat, hogy a felső testrészen pótolni kell a szűrő által okozott fényvesztést. Nagyobb költségvetéssel dolgozó filmes, televíziós stáb előnyösen alkalmazhat komoly teljesítményű napfény színhőmérsékletű lámpát, mely a szereplőnek csak azt a részét világítja meg (a kamera irányából), melyet a szürke átmeneti szűrő lefed. Szerény eszközzel is eredményes az ilyen típusú felvétel – erős fény visszaverésű derítőlappal hasonlóan világíthatjuk meg szereplőnket. Egyedül feltétele – csak a napsütés. Lásd 6. ábra.

2/a ábra

2/b ábra

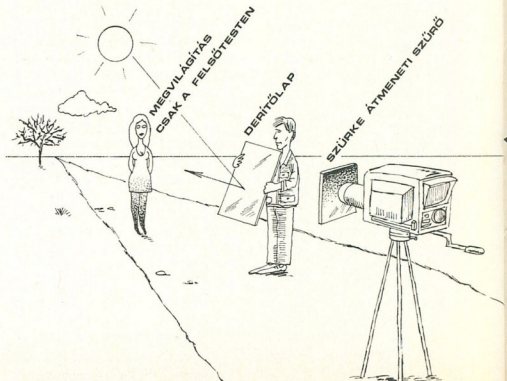

2/c ábra

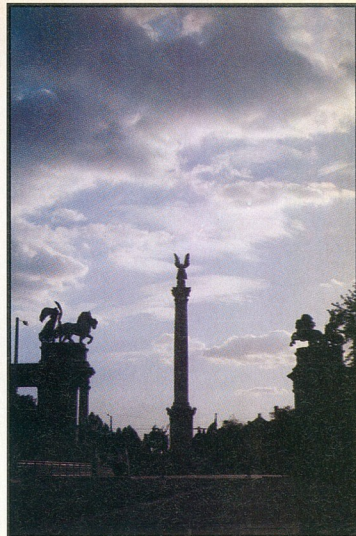

2/d ábra

vonala egyenes. Többnyire változatos vonalú hegycsúcsok, völgyek, távoli facsoportok, épületek kontúrjai találkoznak az égbolttal. Ilyen távoli cikcakkos vonalvezetésnél csak akkor érhetünk el természetes hatást, ha a szűrő denzitáshatárát kissé magasabbra helyezzük – tehát az ég alsó részébe eredeti tónusú marad. Ez észleltékesebb, mintha túlzottan leengednénk a szűrőt, melynek tónusos része beleéren például a távoli épület tetejébe, s azt indokolatlanul elsötétítené. Kivételt jelentenek azok az átmeneti szűrővel készült ellenfény felvételek, melyeknél az ég területébe felnyúló motívumokat sziluettként kívánjuk ábrázolni. Ezt példazzák a milleniumi emlékműről készült összehasonlító felvételeim. A 4. ábra szűrő nélkül készült, az 5. ábra téglalap

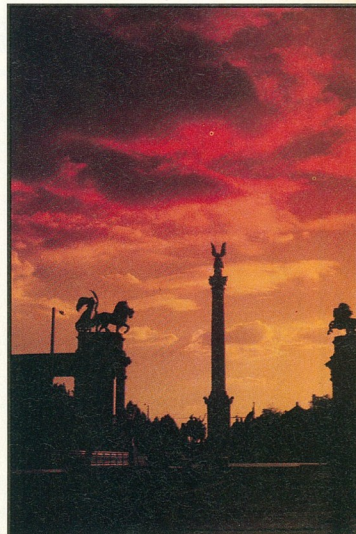
1. ábra

4. ábra

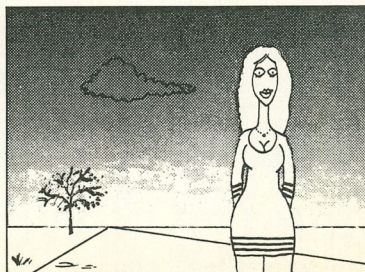

3. ábra

5. ábra

6. ábra

Folytatás a következő
hónapban: V. rész
Maszk előtét, nyílásre-
kesz- előtét

Az átmeneti szűrő besötétíti
a szereplő felsőtestét

A szűrő okozta fényvesztéséget derítólappal
vagy lámpával pótoljuk a felsőtesten

Speciálisan kialakított
márkaszervizeinkben
**JVC, Siemens, Goldstar,
Samsung, Fisher**

és még sok más típusú
szórakoztató elektronikai termék
javítását vállaljuk.

Hangátalakítás, áthangolás
a legkorszerűbb technológiával.

Bp. VII., Király u. 19.
Tel.: 1225-252

ELSZÖV
ELEKTROMOS SZÖVETKEZET
Budapest

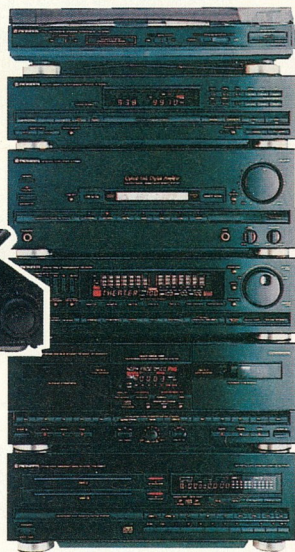
Bp. X., Pongrác u. 9.
Tel.: 1575-634

Videoberendezések
javítása,
áthangolása,
színes televíziók
áthangolása,
valamint
HI-FI berendezések
áthangolása
és javítása,

VIII., József krt. 38.
Tel.: 1141-216

Nyugati
készülékek
szervize.
Videó-,
és HI-FI
berendezések
javítása,
áthangolása.

VI. Teréz krt. 94.
Tel.: 1311-129

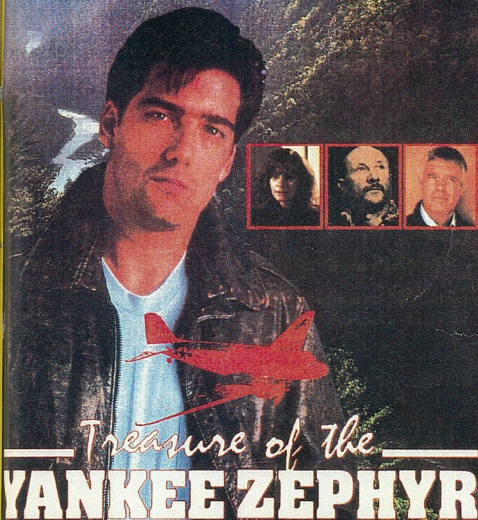
Hazai és külföldi garanciális és készpénzes
fekete-fehér és színes televíziók,
videomagnetofonok javítása, műholdvevők
és posta; AM-mikro rendszerek telepítése.

XV. Frankovics M. u. 57-63. Tel.: 1635-225

RÁVISZ

Semmi kétség! A RÁVISZ a segítség!

**KEN WAHL GOES FOR THE GOLD...
AND GETS THE ADVENTURE OF HIS LIFE!**

Treasure of the YANKEE ZEPHYR

STARRING **KEN WAHL LESLIE ANN WARREN DONALD PLEASANCE**
GEORGE PEPPARD AS BROWN DIRECTED BY **DAVID HEMMINGS**

MEDIA INTERNATIONAL, INC. / 5411 Camellia Ave. / N. Hollywood, CA 91604
Telephone 818/506-1188 Fax 818/506-4018 Telex 179133 MEKEX UT

A KINGS

BARNEY és társa, GIBB megtalálják a „JENKEE ZEPHYR” szállítógépet, fedélzetén 50 millió dollár értékű aranyruddal. A becstelen THEO BROWN és zsoldosai mindenre készek, hogy megszerezzék a kincset. Legyőzi-e BARNEY, a részeges GIBB és szép lánya, Sally segítségével BROWN-t a gépert folyó versenyfutásban?

MEEKER MEDIA

Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm, 1986
Főszereplők: KEN WAHL, LESLIE ANN WARREN,
DONALD PLEASANCE
Rendezte: DAVID HEMMINGS
90 perc

VIDEORENT KFT.

1043 Budapest IV., Tavasz u. 4.

Tel: 169-6040 FAX: 1695351 Nyitvatartás: 9–16 óráig.

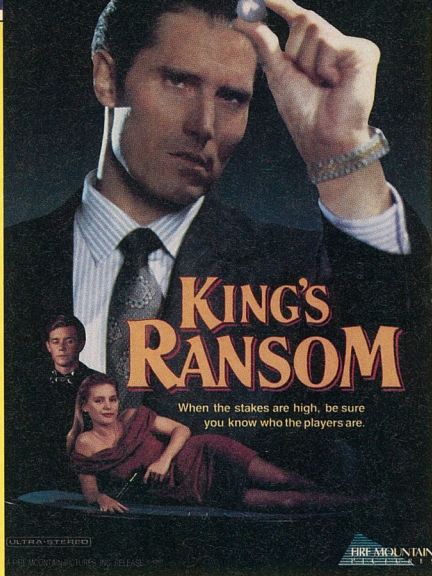
A kazetták megvásárolhatók:

VIDEÓ NÍVÓ

Bp. VIII., Köztársaság tér 10. Tel.: 113-9837

INTERVIDEO KFT.

1125. Bp. Mátyás király útja 11/b. Tel: 156-4084

KING'S RANSOM

When the stakes are high, be sure
you know who the players are.

ULTRA STEREO
FIRE MOUNTAIN

JÖN!

JOHNNY CASH
WILLIE NELSON

KRIS KRISTOFFERSON
WAYLON JENNINGS

STAGECOACH

— Höllenfahrt nach Arizona

Queenburg, Arizona 1880

A GORDIUSZ KFT, a PANORÁMA FILM-mel közösen megjelent a második országos videós vásáron a filmjeivel. Az év végéig még több műfajban kívánunk filmet megjelentetni, melyekből íme egy kis ízelítő.

TOPLINE

Rendező: Ted Archer

Főszereplők: Franco Nero, Deborah B. Moore, William Berger, George Kennedy
 Színes, magyarul beszélő kalandfilm

Ez aztán valóban szalagcímbe kívánczó sztori, akárcsk Indiana Jones kalandjai. A TOPLINE főszereplője egy félig már alkoholistá újságíró (Franco Nero), aki kolumbiai semmittevése közben véletlenül azték kincsekre bukkan. A kincs lelőhelyének feltérképezése közben azonban egy furcsa űrhajót talál, s ekkor kezdődnek az igazi bonyodalmak. Titokzatos módon mindenki, aki valamiképpen a kincs közelébe kerül, igen gyorsan bevégzi földi pályafutását. Nem lehet igazán tudni, hogy a CIA, a KGB vagy esetleg egy földönkívüli hatalom áll-e a gyilkosságok mögött... (Forgalmazó: Surf Film)

RUN, RUN JOE

Rendező: Giuseppe Colizzi

Főszereplők: Keith Carradine, Tom Skerrit
 Színes, magyarul beszélő kalandfilm

Joe (Keith Carradine) igen veszélyes megbízásra vállalkozik. Sziciliába kell mennie, ahonnan a leghatalmasabb maffiafőnököt, Don Salvatorét kell biztonságban magával vinnie az Egyesült Államokba. Izgalmas kalandok és emberpróbáló váratlan feladatok sora vár Joe-ra, míg sikerül a lehetetlennek tűnő feladatot teljesítenie. (Forgalmazó: Surf Film)

IMA EGY HALDOKLÓÉRT

(PRAYER FOR THE DYING)

Rendező: Mike Hodges

Főszereplők: Mickey Rourke, Bob Hoskins, Alan Bates
 Színes, magyarul beszélő akciófilm

Mickey Rourke sok arcát mutatta már meg a magyar nézőknek. A „9 és 1/2 hét” kissé szadista szeretője, a „Sárkány éve” kíméletlenül konok rendőre, a „Vad orchideák” szenvedélyes csábítója most egy igazi kemény akciófilm terrorista főhőseként mutatkozik be a műfaj kedvelőinek. (Forgalmazó: Samuel Goldwin)

ROBOCOP

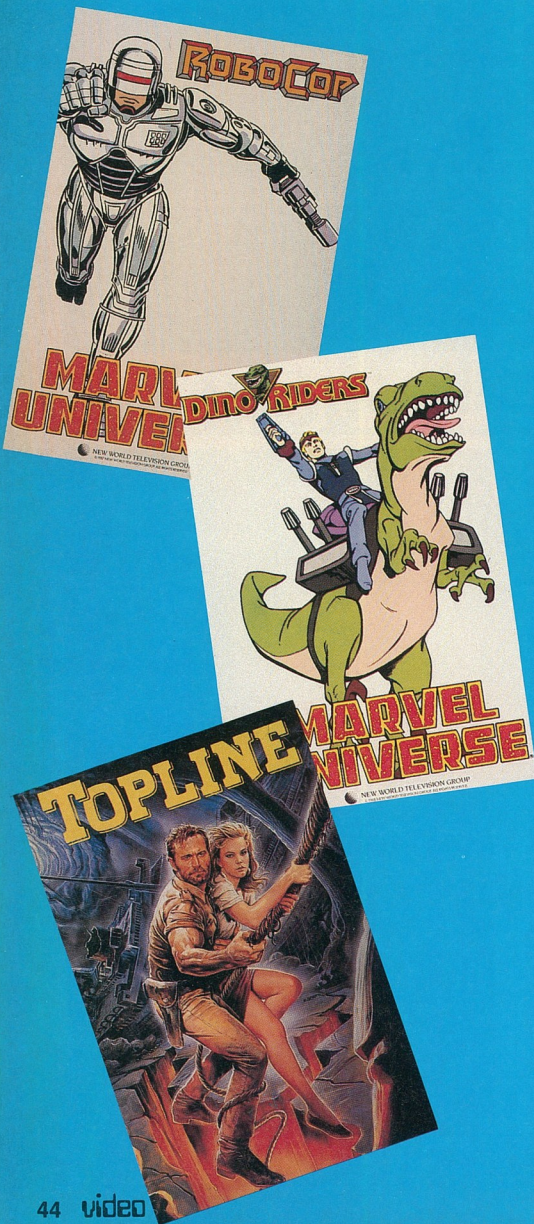
Színes, magyarul beszélő rajzfilm

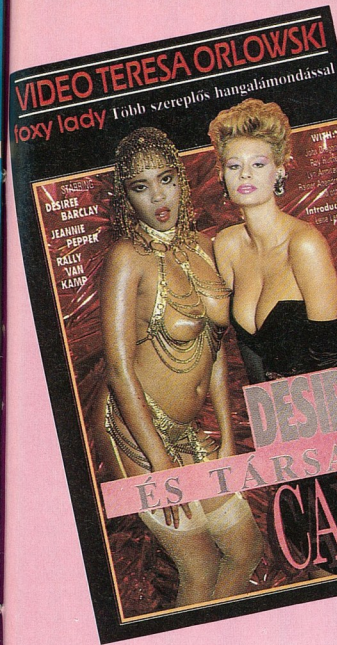
A félig ember, félig robot zsaru játékfilmen óriási sikert aratott a mozikban. A kemény akció sci-fi főszereplője, a legyőzhetetlen szuperzsaru most rajzfiguraként egy izgalmas sorozatban indul útjára, hogy megmentsen Detroit polgárait a bűnözőktől, és meghódítsa a fantasztikus filmek kedvelőinek táborát. (Forgalmazó: New Word International)

DINORIDERS

Színes, magyarul beszélő rajzfilm

Van-e izgalmasabb kaland, mint amikor a legmodernebb technikkal felszerelt fiatalok, a világegyetem megsemmisítésére törő gonosz lények ellen harckutat – egy különleges időgép segítségével – időszámításunk előtt 65 millió évvel ezelőtti körülmények között vívják meg, és szövetségesként a dinoszauruszokat használják fel? Ezt a harcot nem szabad elvéstítenünk. (Forgalmazó: New World International)

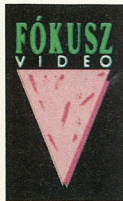

VIDEO TERESA ORŁOWSKI

CÉG KIZÁRÓLAGOS MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓJA ajánlja az alábbi szinkronizált vagy feliratos filmeket:

1. Táncoló angyalok	15. Tiltott vágy	26. Beverly Hills mocsarában
2. Mr. Milliárd	16. Bűn és álmom	27. Botrány
3. Erotikus mulató	17. a szép Desiree	28. a szexklubban
4. Orgia Berlinben	18. Duzzadó izmok	29. Francia gyűjtemény
5. Van, aki forrón szereti	19. Brazíliai csábítások	30. Lady Domina
6. Olajpankráció	20. Desiree, a szerelem bajnoka	31. Foxy Lady Nr. 1.
7. Foxy boxing	21. Rossznak születni	32. Desiree és társai
8. Erejt gyűjtemények	22. Marilyn I.	33. Szerelmek olasz módra
9. Cicciolina Nr. 1.	23. Marilyn II.	34. Római kaland
10. Vörös telefon	24. Izzó hálószobák	35. Láb-szépségvesseny
11. Szerelmre születtek I.	25. Teresa, a férfifaló	36. Kirándulás a szerelem szigetére
12. Szerelmre születtek II.		
14. Billió dollár úr kedvesei		

Viszonteladónak és magánszemélyeknek: 1.-10. sorszám között 1.100,- + ÁFA
11.-36. sorszám között 1.300,- + ÁFA
 Utánvét esetén plusz postaköltség
Viszontkölcsönzőknek 1.500-4.000 Ft + ÁFA
 A filmek kölcsönözhetőek:
 Budapest,
 III. Tóga u. 8.; XXI., Erdősor u. 36.
 és XVIII., Havanna u. 50.

A kazetták megvásárolhatók hétköznap 9-17 óráig
 1062 Budapest, Andrássy út 107. Tel./fax: 141-5886

MEGRENDELŐLAP

CÍMÜNK: 1062 BP., ANDRÁSSY ÚT 107.
 A megrendelőlapot kitöltve, címmel ellátott borítékban kérjük elküldeni. Köszönjük.

KAZETTA CÍME:	DARAB

Név:.....
 Utca, hsz.:.....
 Helység:..... I.r. szám.....
 Kérjük nyomtatott betűkkel kitölteni!
 Dátum:..... Aláírás:.....

A peches Sally és a szappanoperák

Julia az anyém! E meglepő kijelentést nemrégiben Sally Field, az ismert filmszínésznő-tehetségkutató-filmproducer tette meglehetősen büszkén, arra utalva, hogy a vilámkarriert befutott Julia Roberts az általa producerként jegyzett filmben fogja élete ötödik filmfőszerepét forgatni.

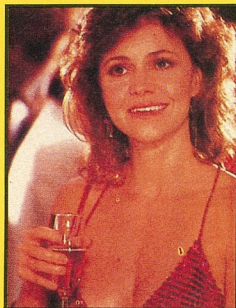
„A szerepet én osztottam Juliára, még mielőtt ekkora sztár lett volna belőle” – nyilatkozta. „Én imádom! Teljes szívemből!... Ő a legcsodálatosabb tünemény, akivel a pályámon találkoztam! Én találtam meg őt, én fedeztem fel! Julia az anyém” – áradozott róla, másokra kissé féltékenyen.

Sally Fieldet jól ismerjük a Norma Rae, a Szenczázó áldozata vagy az Acélmagnóliák című filmekből, de ő volt az egyik legfőbb támogatója 1985-ben a híres Live Aid koncertről híressé vált afrikai segélyprogramnak. Hamarosan több filmjét is láthatjuk majd a honi mozikban, majd idővel videón is. Ezek egyike egy érdekes alkotás – Lányom nélkül soha –, mely film kapcsán Sallynek különös kárváriát okozott a napi politikai.

„Pechünk volt a filmmel” – mesélte. „A téma valóságos történeten alapul. Egy amerikai-iráni orvos hazaviszi amerikai családját Teheránba, nyári látogatásra. Azonban úrrá lesznek rajta az egykori szokások, már nem akar visszatérni Amerikába. Feleségét középkori körülmények közé taszítja. Kislányát anyjától elválasztja. Az amerikai feleség persze mindent elkövet, hogy férjét, akit szeretett, jobb belátásra bírja, mindhiába. Elfogják, bezárják, megszököik... Évekig tartó elkeseredett próbálkozások után sikerült csak is-

mét, Törökországon át, sokszor gyalog, nagy nélkülözések közepette hazajutnia.”

A bemutató előtt azután Sallyt azzal fenyegette meg egy terroristacsoport, hogy megöli. Először csak nevette az egészen, de amikor az FBI megszállta a színésznő otthonát, és minden lépését figyelte, már komollyá fordult a dolog. Valós volt a veszély: muzulmán terroristák bosszújától lehet tartani.

Közben az irakiak megszállták Kuvaitot, mind feszültebb lett a helyzet a Közel-Keleten, s az emberek nem mertek elmenni a mozikba, hogy megnézzék az új alkotást: merényllettől, robbanástól tartottak. Januárban kitört az öböl-háború, a televízió éjjelnappal közvetítette a háború híreit, a nézők féltették fiaikat. Megcsömörlöttek, s kit érdekelt már a film, amikor az élet percről percre hozott életbevágóan fontos újdonságokat.

A háborúnak azóta szerencsésen vége, mind többen tértek vissza a mozikba, s így Sally filmjéhez is. Nemcsak az Egyesült Államokban, hanem Nyugat-Európában is.

Éppen az idegfeszültségek levezetésére készült el nem is olyan régen Sally Field másik filmje, a tévés szappanoperák paródiája, a Szappantartó. A történet arról szól, miként készül a stúdiókban egy ilyen sorozat. További főszereplők az Oscar-díjas Whoopi Goldberg és Kevin Kline.

„Nem rengetjük meg a világot, de az emberek végre nevetni fognak. Rá is szorulnak egy kis derűre – vallja Sally –, hiszen embertelen idegfeszültségben élünk.”

T. E.

ÚJ VIDEÓSZENZÁCIÓJA:

VIDEO ED/IT 2

**Professzionális videószerkesztő
kép- és hangkeverő**

kamkorderről – videóra
videóról – videóra

**AZ ÁTMÁSOLT KÉP MINŐSÉGÉT JAVÍT-
JA ÉS FELERŐSÍTI**

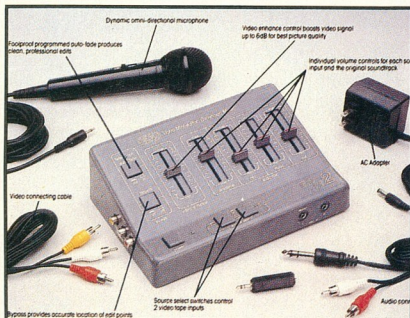
ZENEI FELVÉTEL:

CD-ről, magnóról vagy bármely hangforrásról

HANGFELVÉTEL:

mikrofonnal sztereóban is

rákeveréssel az eredeti felvételhez

Video Sound Mixer

Videó hangkeverő: a családi stúdió

kamkorderről – videóra

videóról – videóra

ZENEI FELVÉTEL:

CD-ről, magnóról vagy bármely hangforrásról

HANGFELVÉTEL:

monóban, sztereóban (két mikrofonnal)

rákeveréssel az eredeti felvételhez

Easy Titler

Videó-feliratozó

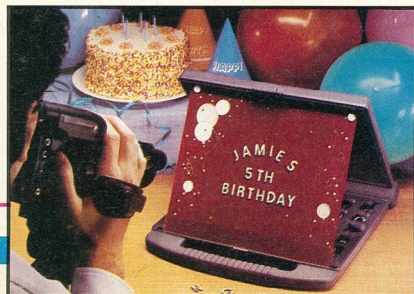
Tegye maradandóbbá saját felvételeit!

MÁGNESES BETŰKKEL: feliratot

címet

időpontot írhat fel

Mindehhez változó háttér áll rendelkezésére!

fogyasztói ár:

Ed/it 2 13 100 Ft

Sound Mixer – mono – 6 220 Ft

Sound Mixer – sztereo – 8 140 Ft

Easy Titler 3 600 Ft

Kaphatók a FER diszkont-üzleteiben:

Budapest VI., Teréz körút,

Podmaniczky utca sark

Tel.: 111-72-15

Budapest VIII., Fiumei út

(volt Mező Imre út) 77.

Tel.: 133-85-69

Viszonteladóknek

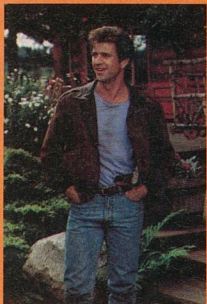
nagykereskedelmi áron!

cic
VIDEO

VILÁGSIKEREK VILÁGSZÍNVONALON VILÁGSZTÁROKKAL

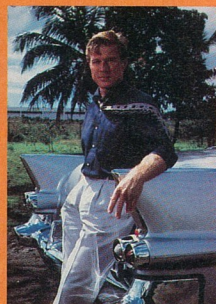
DUNA
NEMZETKÖZI FILM KFT

MEL GIBSON

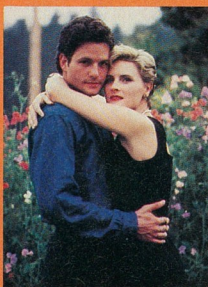
GOLDIE HAWN

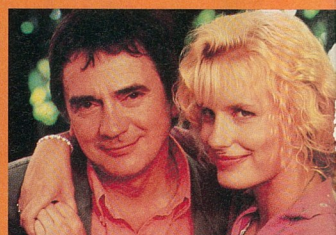
ROBERT REDFORD

TOM CRUISE
NICOLE KIDMAN

DALE MIDKIFF
DENISE CROSBY

DUDLEY MOORE
DARYL HANNAH

és a filmek:

PALIMADÁR

© 1990. Universal City Studios, Inc. All Rights reserved

MINT A VILLÁM

© 1990. By Paramount Pictures All Rights reserved

LŐKÖTTEK

© 1990. By Paramount Pictures All Rights reserved

HAVANA

© 1990. Universal City Studios, Inc. All Rights reserved

KEDVENCEK TEMETŐJE

© 1990. Paramount Pictures Corporation All Rights reserved

ÉLVE ELTEMETVE

© 1990. By MCA Television Entertainment All Rights reserved

A Paramount Communications Company

DUNA FILM VIDEO A CSÚCSON!

1054 Budapest, Steindl I. u. 6.

UNIVERSAL®